
B.3 Specifické návrhy pro horské oblasti – Český a Slavkovský les

---

OBSAH TEXTOVÉ ČÁSTI – B.3 - Český a Slavkovský les

1	Charakteristika řešeného území – český a slavkovský les	4
1.1	Vymezení území způsob vnímání území.....	4
1.1.1	Vymezení řešeného území oblasti dle obcí a správního členění	4
1.1.2	Vývoj území.....	4
1.1.3	Vazby na vnitřní zájmové území (ostatní části KV kraje)	5
1.1.4	Vazby k Plzeňskému kraji.....	5
1.1.5	Vazby na Bavorsko	5
1.2	Okruhy zájmu v řešeném území.....	6
1.2.1	Obyvatelstvo, sídelní struktura.....	6
1.2.2	Hospodářství, ekonomická aktivita	7
1.2.3	Školství, zdravotnictví a veřejná správa	8
1.2.4	Ostatní veřejné občanské a technické vybavení	8
1.2.5	Dopravní infrastruktura	9
1.2.5.1	železniční doprava.....	9
1.2.5.2	silniční doprava.....	9
1.2.5.3	doprava v klidu (výběr)	11
1.2.5.4	obslužnost území veřejnou dopravou.....	11
1.2.5.5	cyklistická doprava.....	11
1.2.5.6	pěší turistika.....	12
1.3	Příroda a krajina.....	13
1.3.1	charakteristika oblastí	13
1.3.2	přírodní limity využití území	14
1.3.3	potenciál krajiny z hlediska cestovního ruchu.....	14
1.3.4	Významná urbanizovaná zeleň, parky.....	15
1.3.5	lesnictví	15
1.3.6	zemědělská výroba	16
2	Koncepce rozvoje	18
2.1	Urbanistická koncepce.....	18
2.1.1	Oblasti osídlení	18
2.1.2	Kooperační vazby s vnitřním a vnějším zájmovým územím.....	19
2.1.3	Charakteristika oblasti a zásady urbanistické koncepce	19
2.1.4	Směry přístupu a nástupní místa.....	21
2.2	Koncepce rozvoje cestovního ruchu a veřejné infrastruktury.....	22
2.2.1	Rozvojové oblasti cestovního ruchu, kooperující střediska	22
2.2.2	Dopravní infrastruktura	23
2.2.3	Technická infrastruktura.....	24
2.2.4	Centra a areály sportu a rekreace	25
2.2.4.1	nástupní centra / infocentra	25
2.2.4.2	ubytování, stravování a maloobchod.....	25
2.2.4.3	kulturní, historické a urbanistické hodnoty	26
2.2.4.4	kryté bazény a vybraná koupaliště	27
2.2.4.5	lázeňství.....	27
2.2.4.6	golfová hřiště	27
2.2.4.7	ostatní sportovní areály	27
2.2.4.8	naučné stezky (výběr)	28

2.2.4.9	rozhledny a vyhlídkové body	28
2.2.4.10	Areály sjezdového lyžování	28
2.2.4.11	Běžecké areály a trasy	28
2.2.5	Specifické hodnoty území	29
2.2.5.1	specifické hodnoty přírody a krajiny	29
2.2.5.2	zaniklé obce	29
2.2.5.3	prameny	30
2.2.6	Potenciál území	31
2.2.6.1	Návrh principů regulace nové zástavby v rámci CHKO Slavkovský les	31
2.2.6.2	Využití významných památek hornické činnosti	31
2.2.6.3	Další kulturně historický potenciál krajiny a osídlení a možnosti jeho využití	32
2.3	Vyhodnocení problémů a záměrů v území	32
2.3.1	Kooperační vazby - shrnutí	32
2.3.2	Hlavní problémy	33
2.3.3	Některé příklady odpovídající celkové koncepci USHO	33
2.3.4	Shrnutí	34
3	Interakce, příklady a podněty pro stabilizaci a udržitelný rozvoj území	36
3.1	Interakce dokumentu s vybranými navazujícími strategickými dokumentacemi	36
3.1.1	Plán péče CHKO – Slavkovský les	36
3.1.2	Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně pro období 2007 – 2015	36
3.1.3	Komentář k vybraným územním plánům	37
3.2	Infrastruktura	37
3.2.1	Priority rozvoje dopravní infrastruktury z hlediska dostupnosti území a posílení kooperačních vazeb	37
3.2.2	Systémy turistických a rekreačních tras (cyklo a pěší turistika, běžecké lyžování, nástupní a odpočinková místa, zajímavosti na trasách)	38
3.3	Krajina	39
3.3.1	Specifické aspekty ochrany přírody a krajiny v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu	39
3.3.2	Územní důsledky případné územní ochrany nebo realizace vodních nádrží LAPV	40
3.3.3	Problematika ochrany zdrojů minerálních vod ve vztahu k osídlení a rekreačnímu využívání krajiny	41

1 CHARAKTERISTIKA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ – ČESKÝ A SLAVKOVSKÝ LES

1.1 Vymezení území způsob vnímání území

1.1.1 Vymezení řešeného území oblasti dle obcí a správního členění

Řešené území horské oblasti Český a Slavkovský les je vymezeno administrativním územím následujících obcí:

spr.obvod ORP	obec (město)	počet obyvatel (SLDB) 2011 ¹⁾	výměra km ²
Mariánské Lázně	Stará Voda	458	54,01
	Tři Sekery	861	41,18
	Lázně Kynžvart	1 501	32,58
	Mariánské Lázně	15 105	51,81
	Vlkovice	117	4,92
	Ovesné Kladruby	118	18,08
	Zádub - Závíšín	328	6,32
	Mnichov	407	27,83
Sokolov	Prameny	130	24,61
	Březová	2729	59,58
	Rovná	481	44,12
	Krásno	739	25,36
	Nová Ves	232	26,95
HO Český a Slavkovský les celkem		23 206	417
všechny HO celkem		77 371	1 276
Karlovarský kraj celkem		310 245	3 314
¹⁾ předběžné výsledky			

Počty obyvatel jednotlivých obcí jsou zde uvedeny pouze informativně, pro přehled velikosti obcí a této horské oblasti v porovnání s celkovým řešeným územím všech tří horských oblastí a Karlovarského kraje jako celku. Hlubší demografická analýza je obsažena v předchozí analytické části studie. Předběžné výsledky SLDB 2011 mohou být nepřesné.

1.1.2 Vývoj území

Ve sledovaném území Slavkovského lesa klesá počet obyvatel za posledních 20 let o cca 1 340 (v předchozích 20 letech narostl o 573). Tato situace je výrazně ovlivněna v lázeňských městech (M. Lázně, Lázně Kynžvart), která zaznamenala ztrátu téměř 1 900 obyvatel (v předchozím období narostly o 2 100 obyv.)

V podstatě jen jediná obec (Rovná) měla v celém období 1970 – 2010 mírně pozitivní vývoj. Za posledních 20 let narostl počet obyvatel o více než 100 jen v obcích Krásno a Stará Voda. Situaci zásadně ovlivňuje vývoj M. Lázní. V Českém lese je jen jedna obec Tři Sekery, vykazující pozitivní vývoj i přes ztrátu počtu obyvatel v předchozím období.

V území bylo v období 1997 – 2010 dokončeno 610 bytů, z toho 373 v Mariánských Lázních (v částech mimo horské oblasti). Rovněž 71 dokončených bytů v Březové je mimo sledované území.

Mimo výše uvedené bylo nejvíce bytů dokončeno v Krásnu (52), Třech Sekyrách (44) a Lázních Kynžvart (38).

Ve třech obcích nebyl dokončen žádný byt a v dalších třech obcích méně než 2 byty.

1.1.3 Vazby na vnitřní zájmové území (ostatní části KV kraje)

Mariánské Lázně (13,6 tis. obyv.) jsou dobře vybaveným centrem poskytujícím v souvislosti s významnou lázeňskou orientací značný rozsah obslužných funkcí.

Jednoznačným nadřazeným centrem je město Cheb (34,5 tis. obyv.), jehož regionální význam přesahuje hranice ČR.

Významné osídlení je v koridoru mezi Slavkovským lesem a Českým (Dyleňským) lesem, kterým vede železniční trať Plzeň – Cheb a silnice I/21 umožňující spojení od dálnice D5 (Bor) na Mariánské Lázně a Cheb.

Prostřednictvím rychlostní silnice R6 je i spojení na krajské město Karlovy Vary.

Využití silnice II/212 Lázně Kynžvart – Kynšperk n. O. není pro vazby východním směrem perspektivní, silnice není napojena na R6 a časově je toto spojení výrazně horší než s využitím I/21 do MÚK Ypsilonka.

Spojení obcí Prameny (146 obyv.) a Rovná (572 obyv.) na Sokolov (24,4 tis. obyv.) je silnicí II/210 a rychlostní silnicí R6 na Karlovy Vary.

Město Krásno (726 obyv.) má spojení silnicí II/209 přes Horní Slavkov na Loket a rychlostní silnicí R6 na Karlovy Vary (východně) a Sokolov (západně).

Město Horní Slavkov (5 654 obyv.) je pro své spádové území poměrně dobře vybaveným centrem.

1.1.4 Vazby k Plzeňskému kraji

Tyto vazby jsou téměř výhradně v koridoru silnice I/21, který umožňuje s využitím dálnice D5 jak vazby ke krajskému městu Plzni, tak spojení západním směrem na Bavorsko.

Město Mariánské Lázně je výrazně silnějším centrem než blízká města Plzeňského kraje Chodová Planá a Planá, převažující regionální vazby jsou k území Karlovarského kraje (Cheb).

Tachov, centrum západního příhraničí Plzeňského kraje, leží mimo hlavní silniční a železniční trasy a má nižší obslužný potenciál než Mariánské Lázně.

Přes území Plzeňského kraje je vedeno hlavní železniční spojení z Bavorska přes Cheb a Plzeň ve směru na Prahu.

1.1.5 Vazby na Bavorsko

Sledované území nemá přímé silniční propojení s Bavorskem. To je možné jen silnicemi přes Cheb II/214 (Svatý Kříž/Waldsassen nebo přes Chodovou Planou II/201 (Broumov / Mähring).

Dalším přechodem (s omezeným provozem) je přechod Mýtina / Neualbenreuth.

ZÚR Karlovarského kraje možné propojení Neualbenreuth – Lipová s vazbou na I/21 nesledují z důvodu nesouhlasu obce, ačkoliv v Neualbenreuthu jsou poměrně významné lázně.

1.2 Okruhy zájmu v řešeném území

1.2.1 Obyvatelstvo, sídelní struktura

Horská oblast, nazvaná jako Slavkovský les a zahrnující i 3 obce patřící do Českého lesa, představuje plošně druhou nejrozsáhlejší část po Krušnohorské oblasti, ale populačně (22 tis. obyv.) jen mírně převyšuje nejmenší Ašsko. Bez větších obcí po obvodu, resp. na úpatí masivu (Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart a Březová u Sokolova) by ještě více vynikla současná vylidněnost náhorní části Slavkovského lesa. Další okrajová centra (Horní Slavkov, Bečov nad Teplou a také Teplá) do této horské oblasti zařazena nejsou. Kolonizace rozsáhlé plošiny Slavkovského (Císařského) lesa byla rovněž urychlena středověkým dolováním polymetalických rud (hlavně stříbra a cínu). V okolí Krásna a Horního Slavkova patřila v 16. století těžba cínu k nejvýnosnějším v Evropě (těžba upadla po třicetileté válce, obnovila se po roce 1945, poslední důl byl zavřen až roku 1991). Těžbu doplňoval chov ovcí, soukenictví a později drobný průmysl. Hustá síť malých sídel většinou zanikla po 2. sv. válce, např. na Březovsku a Tepelsku. Několik málo současných obcí dnes zahrnuje desítky tzv. prázdných katastrů původních sídel nebo jejich zbytků. Zánik sídel zde byl důsledkem odsunu Němců, ale také jako na Doupově záměrnou likvidací ve vojenském újezdu Prameny, přestože trval jen v letech 1947 - 1954. Ve Slavkovském lese se pokoušely hospodařit Vojenské a později Státní statky a lesy se sídlem v Rovné. Byli dováženi brigádníci ze Slovenska (vč. Rusínů, Maďarů z Žitného ostrova, kteří nepodléhali odsunu jako Němci, a další), z nichž část se zde usadila. Malý počet domů byl v 60. letech prodán k rekreaci. Stát v horských podmínkách postavil několik velkokapacitních farem a bytovek, resp. finských domků (např. v Nové Vsi a Pramenech), hlavní investice šly ale do pánevních oblastí kraje. Výjimkou byl dosti ojedinělý pokus stabilizovat zemědělce ve „vzorové socialistické vesnici“ Rovná. Jedná se v podstatě o malé panelové sídliště v horách, dnes s málo využitým občanským vybavením (historie pokusů stabilizovat toto sídlo – viz analytickou část studie). Odlehlá obec po usazení Volyňských Čechů čelí posledních 5 let opět úbytku počtu obyvatel. Zvláštním sídlem je v náhorní poloze rovněž Kladská – soubor historicky cenných, sem přenesených dřevostaveb.

Do lesního komplexu zabíhá lázeňská zóna Mariánských Lázní, která představuje největší kumulaci ubytovacích kapacit ze všech sledovaných horských oblastí. Jižněji je situován zbytek města s těžištěm obyvatel (Úšovice), celkem mělo město 13,6 tis. obyv. (rok 2010). Mariánské Lázně mají malé, ale trvalé úbytky populace od sčítání 1991, kdy dosáhly svého dlouhodobého maxima 15,4 tis. obyvatel. Příčinou je zřejmě konverze bydlení na hotely a vysoká úroveň nájmu. Mariánské Lázně mají pozitivně odlišnou sociální strukturu (proti ostatním horským oblastem), např. nejvíce vysokoškoláků, nejvíce tzv. rodáků (obyvatel, kteří se narodili ve stejné obci, kde dosud žijí), také největší podíl obyvatel české národnosti. Sousední malé Lázně Kynžvart mají v posledních 5 letech rovněž mírně ztrátový trend. Naproti tomu mírně rostou okolní malá sídla s rozvojem bydlení – je to především Zádub-Závišín s úzkou vazbou na Mariánské Lázně, dále Tři Sekery s pozitivním vlivem uživatelů rekreačních chalup, ale i Stará Voda v dobré dopravní poloze.

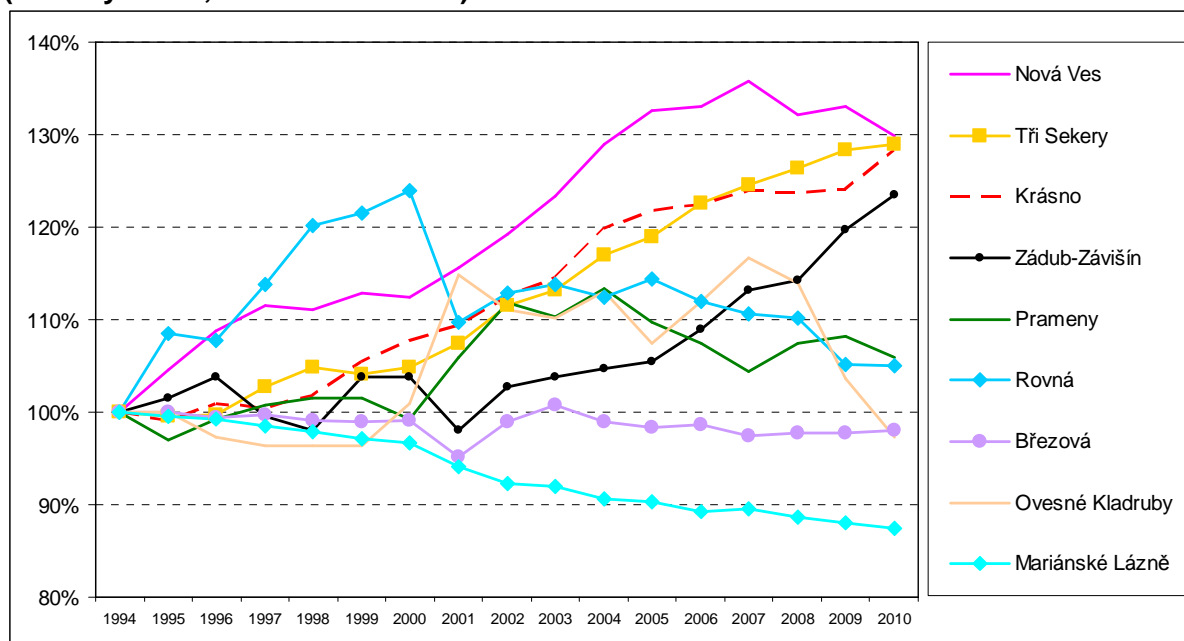
Jiný charakter stability mají malé a odlehlé obce v náhorní poloze – typickým příkladem je Nová Ves s 2/3 bytů v bytových domech při rozsáhlých zemědělských brownfieldech. Sociální struktura je zde specifická ve smyslu vysokého podílu dětí, vysokého podílu jiných než českých národností a nízké úrovně vzdělanosti.

Odlišný charakter má malé a vcelku ještě stabilizované město - sídliště Březová v exponované poloze u Sokolova. Počtem 2,7 tis. obyvatel (2010) je ve sledované oblasti jediným výraznějším sídlem po Mariánských Lázních. Březová byla do horských oblastí zařazena z toho důvodu, že územní obvod obce zasahuje hluboko do Slavkovského lesa katastry více než 14 zaniklých sídel, v nichž dnes ale žije méně než 400 obyvatel, z toho polovina v Rudolci. Březová je typické sídliště z 50. let, později dostavované a doplněné zahrádkářskou kolonií. Přestože tato „sorelová“ sídliště poskytují dnes relativně kvalitní a vyhledávané obytné prostředí, čelí stárnutí a úbytkům populace.

Výskyt individuálních rekreačních objektů je v oblasti malý, chaty jsou jen po obvodu CHKO (např. na katastrech obce Rovná v Lobežském údolí) nebo v obvodu obce Tři Sekery. Chalupářství je významnější ve Třech Sekerách a v Milíkově. Podél hranice v Českém lese se nacházejí vojenské brownfieldy.

Demografický vývoj oblasti kopíruje trendy celé ČR a kraje, jak je popsáno v obecné části studie v sešitu A. Vývoj obcí ilustruje graf níže. Je možno odlišit 3 typy obcí – poněkud nesourodě zařazená města depopulační M. Lázně a Březová (která představují 2/3 populace oblasti), dále rozvojové osídlení v blízkém okolí M. Lázní a na svazích Českého lesa, které profituje z dobré dostupnosti do pracovních a obslužných center, a konečně specifické odlehle osídlení náhorní plošiny Slavkovského lesa. Nové byty, resp. rodinné domy se v poslední dekádě stavěly především v rámci města Mariánské Lázně (cca 370), dále v Březové (60) a zbytek v blízkém okolí Mariánských Lázní, zvláště ve Třech Sekerách. V náhorním osídlení Slavkovského lesa tvoří výjimku Krásno (cca 50 dokonč. bytů), které je v poměrně odlehle poloze u Horního Slavkova.

Vývoj počtu obyvatel ve vybraných obcích horské oblasti Slavkovský-Český les (bazický index, rok 1994...100 %)

Zdroj dat: ČSÚ, průběžná bilance obcí

Možnosti ovlivňovat demografické trendy jsou jen nepřímé. Rozhodně lze doporučit hledat nástroje proti vylidňování centra Mariánských Lázní (jejich populační růst se přesouvá do blízkého okolí) a připravovat se na stárnutí populace, např. sídliště v Březové. Asi největší rizika spatřujeme v náhorní části Slavkovského lesa (sídlíště Rovná a další), která jsou dosud stabilizovaná, ale mohla by díky svým handicapům (odlehlosti, slabé dopravní obslužnosti a vybavenosti) propadnout do pasti tzv. vnitřních periférií s reálnou hrozbou vzniku sociálně vyloučených lokalit se všemi konsekvencemi pro cestovní ruch, migrační atraktivitu, realitní trh atd.

1.2.2 Hospodářství, ekonomická aktivita

Podle dat SLDB-2001 o pohybu za prací bylo ve Slavkovské oblasti cca 11,3 tisíce pracovních příležitostí s jasnou dominancí M. Lázní (přes 8 tis.). Vyjíždka a dojíždka do zaměstnání dovnitř i ven z oblasti byla vyrovnaná kolem 4 tis. osob. V sektorové skladbě pracovních příležitostí převažují služby díky lázním (v M. Lázních 75 %), podíl zemědělství je

vysoký jen v obcích v náhorní poloze. Průmysl je v oblasti vedle služeb méně významný, větší koncentrace asi 15 malých provozoven je jen v M. Lázních (celkem asi 750 míst). Dva dodavatelé pro automobilky jsou i v Lázních Kynžvart (celkově cca 150 zam.), v Březové je strojírenské zázemí elektrárny Tisová, jinak jde ale o vyjížďkové město pro Sokolov. Obec Rovná nabízí zatím neúspěšně prostory pro německé firmy. Nezaměstnanost nepřevyšuje republikový průměr, výjimkou jsou ale problematické odlehle obce Nová Ves, Rovná v náhorní poloze, ale také Milíkov (všechny kolem 20 %).

1.2.3 Školství, zdravotnictví a veřejná správa

Kapacita škol je přirozeně koncentrována do Mariánských Lázní a částečně Březové. Kulturní prostředí Mariánských Lázní má vliv na silnou ZUŠ, je zde gymnázium (550 studentů) a hotelová škola (760) s širokou územní působností, dále jezdecká akademie (40) a drogistická soukromá střední škola (40), celkově cca 1400 studentů.

Kapacity budov a zařízení by měly být postačující i do budoucna (řešit je nutno běžné technické, provozní a zvyšovat personální kvality) nebo je možno operativně spolupracovat mezi obcemi a centry (např. Sokolovem). Školství v Mariánských Lázních má silnou tradici a vhodnou specializaci. Objektivním problémem je dojížďka malých počtů školáků z odlehlejších náhorních sídel do Horního Slavkova a nalezení využití pro volnou kapacitu chátrajících kapacit v Rovné. Pro prognózu či optimalizaci kapacit školství ve výhledu na cca 10 let vč. dojížďkových poměrů je nutno zpracovat podrobné studie.

Školství by mělo být vzhledem k podprůměrným sociálním charakteristikám oblasti prioritou rozvoje oblasti.

Koncentrace zdravotnických zařízení vč. malé nemocnice do Mariánských Lázní je přirozená, logický je i mimořádně velký počet státních a soukromých ordinací specialistů, lékáren apod. Stanoviště rychlé záchranné služby pro tuto oblast jsou v Mariánských Lázních, v Horním Slavkově a v Sokolově, kde je také pobočka dispečinku (hlavní je v Karlových Varech). Dojezdové časy do 20 minut jsou dodržovány kromě výjimečných situací v zimním období.

Působnost státních úřadů je v oblasti logická a stabilizovaná, a to včetně hůře dostupné náhorní části Slavkovského lesa. Statut ORP Mariánské Lázně je nesporný.

1.2.4 Ostatní veřejné občanské a technické vybavení

Je popsáno tabulkově v analytické části studie. Vybavenost služebnictvem pošty a policie je slabá v náhorní části Slavkovského lesa. Slabá je rovněž plynofikace vzhledem k odlehlosti a řídkému zalidnění, poměrně příznivý stav je ale v čištění odpadních vod díky bydlení v bytových domech i v horských obcích. Zbylé obce jsou většinou v řešení.

Plynofikace odlehlejších sídel ze sítě bude i nadále nerentabilní, zlepšení pokrytí by bylo žádoucí v lázních. V předstihu by se měly ověřovat kapacity přenosových sítí pro případný zájem o vytápění elektřinou (např. v lázních, v rozvojových obcích nebo v chatových koloniích v inverzních polohách). Problémy s očekávanou redukcí sítě pošt a služeb policie doporučujeme řešit proaktivně z pozice celého kraje. Některé služby pošt je možno sdružovat s dalšími (prodejny, úřady, informační centra aj.).

Větrné elektrárny

V řešené oblasti Českého a Slavkovského lesa se nevyskytují větrné elektrárny. Je zde velké omezení v podobě CHKO Slavkovský les.

Vodní elektrárny

V řešeném území se nevyskytují větší vodní elektrárny, na území CHKO Slavkovský les se nachází vodní elektrárna Březová.

název	celkový instalovaný výkon [MW]	rok uvedení do provozu	vodní tok	provozovatel
Březová	0.29	1987	Teplá	Povodí Ohře

1.2.5 Dopravní infrastruktura

1.2.5.1 železniční doprava

- Do Českého lesa není vedena železniční doprava. Nejbližší trať je č. 170 Praha - / Plzeň – Cheb – hranice SRN. Vzdálenost Českého lesa od zastávky Lázně Kynžvart je cca 7km.
- Oblast Slavkovského lesa není vlakem přímo přístupná.
  - Je dostupná z tratě č. 170 viz výše. Vzdálenost žst. Lázně Kynžvart od Kladské je cca 6km.
  - Od východu je možnost dostat se ke Slavkovskému lesu po trati č. 149 Karlovy Vary - Bečov nad Teplou – Mariánské Lázně.

1.2.5.2 silniční doprava

Český les a Slavkovský les

Tyto oblasti jsou zpřístupněny radiálami směr sever - jih I/21 (D5 Bor – Planá – R6 Cheb), I/20 (R6 Karlovy Vary - Bečov nad Teplou – Toužim – Plzeň), II/212 (Lázně Kynžvart – R6 Kynšperk nad Ohří), II/210 (Krsy – Teplá – Prameny – R6 Sokolov), II/209 (II/208 – Krásno – Horní Slavkov – R6 Loket), II/230 (Planá - Mariánské Lázně – Bečov nad Teplou I/20)

Český les

Český les je na území Karlovarského kraje zpřístupněn ze silnice I/25 silnicemi III. tříd. Ty zpřístupňují též přilehlé obce.

Přímé napojení na SRN tato oblast nemá, nejbližší hraniční přechod pro motorová vozidla je na severu na silnici II/214 hraniční přechod Svatý Kříž / Waldsassen a na jihu v Plzeňském kraji na silnici II/201 hraniční přechod Broumov / Mährling.

- Silnice I/21 (D5 Bor – Planá – R6 Cheb) na území Karlovarského kraje kromě průtahů obcemi Trstěnice, Drmoul, Velká Hleď sebe, Stará Voda odpovídá kategorii silnice I. třídy. Pro oblast Českého lesa tvoří prakticky jedinou přístupovou cestu vyšší kategorie.

Celý tah I/21 je postupně rekonstruován do parametrů odpovídajících komunikaci I. třídy. V úseku Planá – Cheb jsou navrženy přeložky do nové trasy v prostoru obcí Drmoul – Velká Hleďsebe a Stará Voda.

- Síť silnic III. tříd v dotčené oblasti:
  - III/20174 (Drmoul – Tři Sekery)
  - III/20175 (Tři Sekery – zaniklá obec Slatina)
  - III/20176 (Stará Voda – Jedlová)
  - III/21417 (Stará Voda – Háj)
  - III/20173 (Velká Hleďsebe – Chodovská Huť)
  - III/21418 (Dolní Žandov - Vysoká)
  - III/21414 a III/21413 (Lipová – Palič)

Slavkovský les

Oblast Slavkovského lesa se nachází v tzv. Lázeňském trojúhelníku (Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně) mezi komunikacemi R6, I/21, I/20 resp. II/230. Hlavní díl dopravy se odehrává na výše uvedených komunikacích, zejména na R6 a I/21. Celá vnitřní část oblasti je zahrnuta do CHKO Slavkovský les, doprava je zde minimální bez tranzitních vztahů.

Oblast zpřístupňují silnice II. tříd ve směru sever – jih, parametry ovšem často neodpovídají jejich třídě. Patří sem II/212 (I/6 resp. R6 Kynšperk n. O. – I/21 Lázně Kynžvart), II/210 (R6 Sokolov – Prameny – II/230), II/209 (R6 Nové Sedlo – Loket – Horní Slavkov – II/208 Krásno), II/230 (I/20 Bečov n. Teplou – II/215 Mariánské Lázně)

Stávající stav a informace o stavu přípravy staveb

- Silnice I/20 (E49) (R6 Karlovy Vary – Bečov n. Teplou – Toužim – Plzeňský kraj)

Směrové parametry jsou často nevyhovující, zejména v zastavěné části Doubí a na hrázi vodní nádrže Březová. Jako lokální problémy lze také považovat průtahy jednotlivých obcí.

ZÚR navrhuje přeložku stávající trasy Toužim – Bečov n. Teplou – R6 Karlovy Vary do nové trasy Toužim – I/6 resp. R6 Zalmanov.

- II/230 (I/20 Bečov n. Teplou – II/215 Mariánské Lázně)

Komunikace je vedena podél řeky Teplá a několikrát kříží železniční trať č. 149 Mariánské Lázně-Karlovy Vary.

- II/215 (I/21 Velká Hleďsebe – Mariánské Lázně – II/230)

Komunikace vede přes centrum Mariánských Lázní, na I/21 je napojena na křižovatce ve Velké Hleďsebe.

ZÚR – v souvislosti s návrhem nového připojení silnice II/230 na I/21 bude vyřazena z II. tříd.

- II/208 (Bochov – Bečov n. Teplou - Krásno – II/210)

Komunikace v úseku II/210 – Krásno tvoří propojku s nízkým dopravním významem, ten roste v úseku Krásno – Bečov n. Teplou. Komunikace se vyznačuje výskytem směrových oblouků malých poloměrů, resp. toček.

- II/209 (R6 Nové Sedlo – Loket – Horní Slavkov – II/208 Krásno)

Lokální omezení na trase je průjezd městem Loket z důvodu směrových parametrů.

- II/210 (R6 Sokolov – Prameny – II/230)

Nevyhovující jsou některé směrové oblouky a výškové vedení trasy. Trasa za sídlem Podstrání prochází poddolovaným územím v blízkosti bývalého dolu Jeroným. V okolí jsou zřetelné lokální terénní poklesy.

ZÚR – Od R6 po napojení na II/208 je trasa stabilizována. Další pokračování do prostoru Teplé je vzhledem k průchodu CHKO a vzhledem k malému dopravnímu významu navrženo na převedení do III. tříd. U obce Prameny je navržen krátký obchvat.

- II/212 (I/6 resp. R6 Kynšperk n.O. – I/21 Lázně Kynžvart)

- V úseku Lázně Kynžvart – Lazy – Dvorečky neodpovídá šířka komunikace a směrové parametry kategorii II. třídy.

ZÚR – úsek Lázně Kynžvart – R6 je z důvodu průchodu CHKO a z důvodu malého dopravního významu navržen na přeřazení do III. třídy.

Vnitřní oblast Slavkovského lesa je dále zpřístupněna silnicemi III. tříd. Obecně je technický stav III. tříd neuspokojivý s ohledem na šířkové poměry a stav vozovky. Některé z nich sloužily jako přístupové cesty k bývalým raketovým postavením. Dopravní význam je mizivý, jsou využívány pro cykloturistiku.

Mezi nejdůležitější patří:

- III/2119 (II/212 Lázně Kynžvart – Kladská – Prameny II/210)

Zpřístupňuje Lázně Kynžvart s oblíbenou turistickou lokalitou Kladská.

1.2.5.3 doprava v klidu (výběr)

Parkoviště

- Mariánské Lázně, Kladská, Pension Nimrod, Prameny, Březová

1.2.5.4 obslužnost území veřejnou dopravou

V území funguje systém IDOK a Egronet.

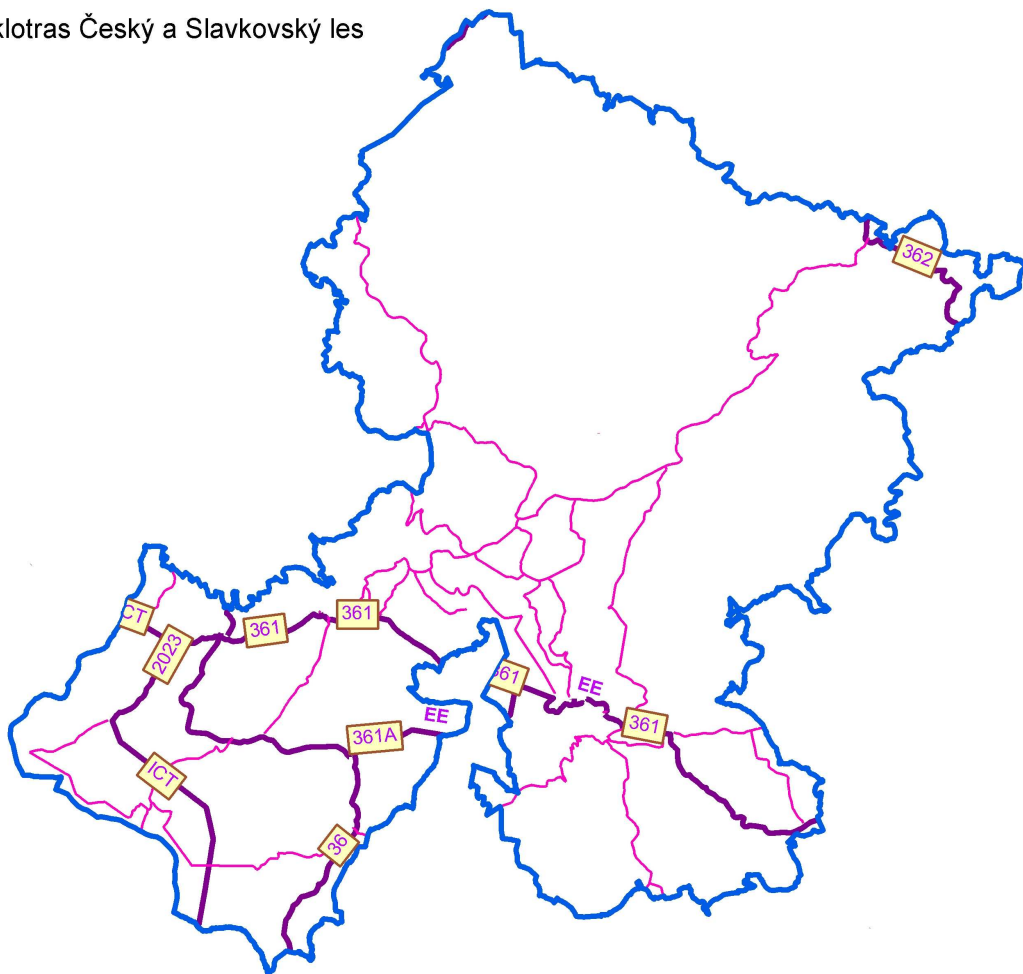
Právě probíhá příprava výstavba nového dopravního terminálu Mariánské Lázně – předpoklad dokončení 2012.

1.2.5.5 cyklistická doprava

Páteří cyklotrasy

označení	průběh trasy	realizace	priorita
Eurovelo 13 (ICT)	podél západní hranice s Německem	nerealizovaná	2
Chebská pánev	Cheb - Lázně Kynžvart - Mariánské Lázně - Plzeň	nerealizovaná	3
	Libavské údolí - Lázně Kynžvart - podél Pramenského potoku	nerealizovaná	5
Dlouhá stoka	Lázně Kynžvart - podél Dlouhé Stoky - Krásno	částečně (stávající ct 2135)	5

Schéma cyklotras Český a Slavkovský les

Ucelený systém cyklo dopravy v kraji je zajištěn Autobusy Karlovy Vary, a.s., v rámci projektu CykloEgrens. Přeprava kol je umožněna samozřejmě také po železnici.

V oblasti Českého lesa a ve Slavkovském lese v okolí Lázní Kynžvart a Mariánských Lázní je síť cyklotras relativně hustá. Ve střední a severní části Slavkovského lesa je to naopak. Oblast protíná pouze cyklotrasa propojující Mariánské Lázně, Kladskou, Prameny, Krásno Horní Slavkov a cyklotrasa z Lázní Kynžvart přes Lazy směr Kynšperk n. Ohří.

Z důvodu existence CHKO Slavkovský les vede většina cyklotras po silnicích III. tříd. Při navrhování nových tras je zde ovšem snaha opustit stopu silnic a převést trasu do terénu. Navrhované cyklotrasy jsou součástí výkresu.

1.2.5.6 pěší turistika

Český les

Zajímavé turistické okruhy a místa jsou např.:

- Vysoká - zřícenina kostela
- Vrchol Dyleň – nová rozhledna
- Naučná stezka Slatina
- Zaniklé obce (Slatina)
- Drmoul - Panská rozhledna

Záměry :

Tři Sekery – využití bývalého vojenského objektu hraniční hlásky Slatina.

Zpřístupnění vrchu Dyleň cyklostezkou

Zpřístupnění vysílače Dyleň nebo výstavba nové rozhledny

Slavkovský les

Zajímavé turistické okruhy a místa jsou např.: Mariánské Lázně, Naučná stezka Geologický park, Naučná stezka Smraďoch, Naučná stezka Kynžvartské kyselky, Naučná stezka Kladská, Kladská, Dlouhá stoka, Státní zámek Kynžvart, Zřícenina hradu Kynžvart, Obec Prameny, Naučná stezka Mnichovské hadce, Vrch Lesný, Klášter Teplá, Krásenská rozhledna, Okruhy po zaniklých obcích Březovsku

1.3 Příroda a krajina**1.3.1 charakteristika oblasti**

Západní část horské oblasti Český les spadá do geomorfologické podsoustavy 1A Českoleské, celku 1A-1 Český les, podcelku 1A-1D Dyleňský les a v okrsků 1A-1D-b Tišínská vrchovina a 1A-1D-d Dyleňská hornatina.

Východní část horské oblasti Slavkovský les je součástí geomorfologického celku IIIC-1 Slavkovský les a je tvořen při západním okraji podcelkem IIIC-1A Kynžvartskou vrchovinou, ve střední části IIIC-1B Hornoslavkovskou vrchovinou a v jihovýchodní části IIIC-C1 Bečevskou vrchovinou. V Kynžvartské vrchovině jsou okrsky Arnoltovská vrchovina a Lysinská hornatina. Hornoslavkovská vrchovina je tvořena okrskem Krásenská vrchovina a ve východní části Loketskou vrchovinou.

Podnebí dle Quitta je relativně chladné v oblasti MT3 a vyšší horské polohy jsou v chladné oblasti CH7. Severní okraj Slavkovského lesa zasahuje do mírně teplé oblasti MT7. Průměrné roční teploty se pohybují od 5 do 6,4°C. Severní okraj Slavkovského lesa je teplejší, zde průměrné roční teploty dosahují až 7,3°C. Průměrné roční srážky v oblasti Kladské dosahují až 939 mm, Mariánských Lázní 702 mm a v oblastech srážkového stínu v Českém lese nad 600 mm.

Oblast Slavkovského lesa nabízí průměrný sezónní počet 50 až 75 dní se sněhovou pokrývkou 20 cm a více. V Českém lese jsou tyto podmínky pouze v okolí vrchu Dyleň, zbytek oblasti nabízí průměrně 30 až 50 dní.

Západní část horské oblasti je součástí bioregionu 1.61 Českoleského, který se nachází v mezofytiku. Vegetační stupeň je submontánní až montánní. Potenciální vegetací jsou především různé typy bučin (květnaté jedlobučiny a acidofilní bučiny). Na svazích se nacházely suťové lesy, v podmáčených depresích smrčiny a blatkové bory. Při vodotečích se vyskytovaly olšiny a autochtonní smrčiny. V přirozené náhradní vegetaci nejvýznamnější místo zaujímají vlhké louky. Fauna je horská až podhorská, hercynského původu.

Východní část horské oblasti spadá do bioregionu 1.60 Hornoslavkovského. Bioregion je zčásti v mezofytiku a zčásti oreofytiku. Potenciální vegetací jsou acidofilní bučiny, v minulosti s výrazným zastoupením jedle. Na bazičtějších podkladech se vyvinuly květnaté bučiny. Pro hadcové podklady byly typické chudé vřesovcové bory. V podmáčených vyšších polohách se nacházely podmáčené smrčiny. Na prudkých svazích se vyvinuly suťové lesy a podél vodních toků luhy. Fragменты primárního bezlesí byly pravděpodobně i na rašelinistích.

Jako okrasná rostlina do Slavkovského lesa byl zavlečen bolševník. Již v roce 1862 je zmínka o pěstování bolševníku velkolepého v zámeckém parku Kynžvart. Jedná se o mohutnou dekorativní rostlinu, která k nám byla introdukována ze střední Asie. Až v průběhu let bylo zjištěno, že bolševník velkolepý je vysoce invazní rostlinou, obsahující toxické látky, které při kontaktu s pokožkou člověka způsobují vyrážky a puchýře. Tato rostlina je schopna

se šířit pomocí semen velmi rychle hlavně podél cest a vodotečí. Má schopnost vytvářet rozsáhlé souvislé porosty a ničit původní ekosystémy. I když dochází k cílené likvidaci bolševníku velkolepého, můžeme se s ním setkat na četných místech Slavkovského lesa.

K osidlování Českého lesa docházelo velmi pozdě. Na počátku středověku mělo toto území charakter hraničního hvozdu a k osidlování nejprve docházelo na významných migračních tazích. Středověkou kolonizací docházelo i k postupné přeměně původních lesních porostů na smrkové monokultury. Po roce 1945 byly vesnice při státní hranici s Německem vysídleny a již nebyly nikdy obnoveny. Osídlení okrajových partií Slavkovského lesa je raně středověké, ale centrální část byla osídlena až ve vrcholném středověku, v souvislosti s rozvojem hornictví.

ÚZEMNÍ KRAJINNÝ CELEK

Dle vyhodnocení vlivů Zásad územního rozvoje Karlovarského kraje na životní prostředí je horská oblast Český les v územním krajinném celku Dyleňský les. Tento celek je charakterizován jako území s vrchovinným až hornatým rázem. Většina ploch je souvisle zalesněna. Zemědělská půda je v okrajových částech celku a je rozčleněna řadou niv s prameništi. V celku nejsou zastoupena větší sídla.

Slavkovský les je územním krajinným celkem Hornoslavkovská vrchovina. Celek má vrchovinný až hornatý ráz, s nadmořskou výškou od 360 do 983 m. Přírodní hodnoty jsou dány vysokou lesnatostí, reliéfem a relativní přirozeností zastoupené bioty.

1.3.2 přírodní limity využití území

- velkoplošné chráněné území – chráněná krajinná oblast, na území CHKO jsou limity odstupňované zonací
- maloplošná zvláště chráněná území (národní přírodní rezervace, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka), včetně jejich ochranného pásma. Omezení ve zvláště chráněném území a jeho ochranném pásmu stanovuje Zákon o ochraně přírody a krajiny
- Evropsky významné lokality a ptačí oblasti. Tato území na základě odborných inventarizačních průzkumů a zpracovaných plánů péče se v budoucnu stanou zvláště chráněnými územími
- významné krajinné prvky (lesy, rašelinště, vodní toky, rybníky, udolní nivy) a VKP zaregistrované. VKP je vždy nacházejí mimo území CHKO
- přírodní park
- nadregionální, regionální a lokální prvky územního systému ekologické stability (biocentra biokoridory)

1.3.3 potenciál krajiny z hlediska cestovního ruchu

Krajinný potenciál ve Slavkovském lese je značný. V krajině výrazně převažuje přírodní složka nad antropogenní. Jedním z posledních negativních jevů v území byla těžba uranové rudy v okolí Horního Slavkova, s doprovodnou nevhodnou sídlištní výstavbou v Horním Slavkově a Rovné. Po roce 1964, kdy byla těžba ukončena, se obnovilo pastvinářské a lesní hospodaření. V roce 1974 byla ve Slavkovském lese zřízena chráněná krajinná oblast. Pro svoje přírodovědné hodnoty a malebnou krajinu je oblast od počátku 90. let minulého století stále více navštěvována. Geopark Egeria v tomto území nabízí návštěvu Hornického muzea v Krásnu, environmentálního informačního centra v Mariánských Lázních a návštěvu geoparku v příměstském lese Mariánských Lázní o rozloze 10 ha, kde jsou prezentovány horniny pocházející ze Slavkovského lesa. Do programu jsou zahrnuty i Kladské rašeliny, Smraďoch, Prameny a Kynžvartský kámen. Celý komplex krajinných atraktivit ve Slavkovském lese je relativně dobře propojen funkční cestní sítí. U lokalit, kde nemohou být přírodní hodnoty četnými návštěvníky poškozeny, správa CHKO zajistila dostatečný přístup.

Potenciální rozvoj je možné realizovat v severozápadní části CHKO, která je mimo I. a II. zónu. Zatímco Slavkovský les pro svoje až unikátní hodnoty má nadmístní význam, tak západní část řešeného území - Český les má spíše význam lokální. Toto území je malebnou harmonickou krajinou s vyšším podílem lesních porostů, pastvin a uspokojivým rozložením cestní sítě. Z přírodovědných hodnot určitým lákadlem pro návštěvníky může být návštěva Dyleňského krasu. Jedná se o výskyt čoček krystalických vápenců na cca osmi lokalitách. Návštěva krasu ale předpokládá vybudování dostatečně vhodných přístupů.

1.3.4 Významná urbanizovaná zeleň, parky

- Mariánské Lázně

Významnou parkovou úpravou je lázeňský park v Mariánských Lázních, který nese jméno po svém tvůrci Václavu Skalníkovi. Park vznikl při počátečním budování lázní po roce 1817. Zahradní architektura 19. století již v té době ustupuje od pravidelných zahradních dispozic a v duchu návratu k přírodě se v Evropě zakládají anglické parky. Tak tomu bylo i v nově rodících se Mariánských Lázních. Václav Skalník v údolní poloze v místě skal i bažin na základě velkorysých terénních úprav vytvořil parkovou kompozici s širokou rovnou promenádou a čtyřřadou alejí. Při zakládání sadových úprav používal rychle rostoucí dřeviny, aby krása parku se uplatnila co nejdříve po výsadbě. Na promenádu postupně navazoval loukami s parkovou úpravou a cestami směřujícími do okolních lesů, k mlýnu a Ferdinandovu prameni. Vedle domácích druhů byly vysazovány i rostliny cizokrajné. Skalník v zahradní kompozici uplatnil své dendrologické znalosti a cit pro tvar i barvu stromů a keřů. Skalníkovu základní parkové řešení se zachovalo dodnes, včetně cenných vazeb mezi městskou parkovou úpravou a příměstskými lesy.

- Lázně Kynžvart

Původní pravidelná parková úprava byla při přestavbě zámku Kynžvart upravena po roce 1773 zahradníkem M. Wintrem na anglický park. Zámecký park je situován do rozlehlého údolí, kde není zcela patrná hranice mezi volnou krajinou a parkovou úpravou. Jako oživující prvky jsou využity romantické pískovcové útvary, neogotické poutní kaple, poustevna na Májové hoře, Dianin chrámek, empírová čajovna, plastiky i hospodářské budovy. V parku byly navrženy průhledy do bočních údolí a svahů i obvodové cesty, skýtající dlouhé procházky s vizuálním programem. Vývoj parku usměrnil významný zahradník Bíba – dvorní zahradník Schönbrunn. V parku, a to především v blízkosti zámku, byly vysázeny intodukovné dřeviny a zahradní formy, např. jedle obrovská, stejnobarvá, cypřišek Lawsonův, hrachonosný, tupolistý, kultivary dubů, buků, jasanů, habru aj.

1.3.5 lesnictví

Poměr lesů k ostatním kulturám je v Českém a Slavkovském lese oproti České republice nadprůměrný. Lesnatost je 60,44 %. Rozložení lesů v Českém lese je nestejněměrné. Po celé státní hranici se SRN jsou souvislé lesní porosty. Směrem do vnitrozemí lesů ubývá ve prospěch zemědělské půdy. V porostech dominují smrkové monokultury. Vlastníkem jsou Lesy České republiky, s.p.

Ve Slavkovském lese jsou lesní porosty rozloženy stejnoměrně. Jsou především v I. a II. zóně CHKO, v III. zóně je hlavně zemědělská půda. V nejnižších polohách, např. v údolí Teplé, se dochovaly pobřežní luhy s olší lepkavou, v příměsí s vrbou křehkou, jilmem drsným, střemchou obecnou a jasanem ztepilým. U Lázní Kynžvart se ve fragmentech zachovaly acidofilní doubravy. Květnaté bučiny, které v minulosti pokrývaly celé území Slavkovského lesa, byly nahrazeny smrkovými porosty. Zbytky květnatých bučin jsou v lázeňských lesích u Lázní Kynžvart a Mariánských Lázní. U Mariánských Lázní se dochovaly i bikové a smrkové bučiny. Typický pro Slavkovský les jsou podmáčené a

rašelinné smrčiny. Jejich výskyt je především v NPR Kladská. Na hadcích se dochovaly reliktní bory, které ve vlhčích polohách jsou s příměsí smrku.

Výrazná část lesů je zařazena do lesů zvláštního určení.

Zastoupení lesů dle kategorizace

kategorie	%
lesy hospodářské	33,50
lesy ochranné	2,65
lesy zvláštního určení	63,85

Dominantním vlastníkem jsou Lesy České republiky, s.p. Obecní a městské lesy jsou v okolí Mariánských Lázní, Mnichova a Lázní Kynžvart. Na k.ú. Prameny je vlastníkem lesních porostů právnická osoba GERIMO s.r.o.

Zdravotní stav lesních porostů ve stupnici poškození a mortality k roku 2010

Ve Slavkovském lese převažují porosty zdravé (O), porosty s prvními příznaky poškození (O/I) a mírně poškozené (I). Porosty silně poškozené (IIIa) jsou především v severní části k.ú. Mariánských Lázní.

V Českém lese při státní hranici se SRN převládají lesy mírně poškozené (I) a směrem do vnitrozemí přechází až na středně poškozené. Pak poškození ustupuje na porosty zdravé (O) nebo jen s mírným poškozením (O/I).

Vliv lesnické prvovýroby na rozvoj území

Zpřístupnění lesa cestní sítí je dostatečné. Přístupnost ve Slavkovském lese je především v kompetenci Správy CHKO, která také na údržbu cest každoročně vynakládá nezanedbatelné finanční prostředky. Hustá síť cyklotras je zejména v oblasti mezi Mariánskými Lázněmi a Lázněmi Kynžvart. V řešeném území Slavkovského lesa je v současné době deset naučných stezek. Prostupnost území v lesních porostech je a měla by být i do budoucna regulována zájmy ochrany přírody (CHKO).

K odnětí pozemků určených pro funkci lesa (PUPFL) v důsledku výstavby v posledních letech nedošlo, ani se v nejbližší době neplánuje.

1.3.6 zemědělská výroba

V Českém lese po roce 1945 došlo k úbytku obyvatel, což mělo vliv na snížení zemědělské výroby. Zemědělská půda v Českém lese k 31.12.2010 je zastoupena 25,41%. Výrazně převažuje poměr luk a pastvin nad ornou půdou. Trvalé travní porosty tvoří 15,04% zemědělské půdy a orná 10,07%. Obdobný proces proběhl i ve Slavkovském lese. I zde došlo k velkému úbytku obyvatel, který se projevil mimo jiné v zemědělském hospodaření. K 31.12.2010 bylo v horské oblasti Slavkovský les 32,50% zemědělské půdy, z toho trvalé travní porosty byly zastoupeny 25,40% a orná půda 6,83%. V Českém i Slavkovském lese je nejčastějším typem hospodaření pastevectví.

K 31.12.2010 se realizovalo v řešeném území 75 pozemkových úprav, z toho 8 v Českém lese 67 ve Slavkovském lese. Ukončených pozemkových úprav je pouze 5, a to ve Slavkovském lese.

Prostupnost krajiny po cestní síti ve Slavkovském lese je dána především zájmy ochrany přírody. KPÚ by na tuto přístupnost neměly mít zásadní vliv. Zvýšenou pozornost z hlediska cestní sítě si ale zaslouží některá k.ú. v severozápadní části CHKO. V této oblasti se pozemkové úpravy nerealizovaly, ani nejsou připraveny k zahájení. Územní studie horských oblastí by se této enklávě CHKO měla v návrhové části podrobněji věnovat.

Zemědělská výroba převažuje v jihovýchodní části Slavkovského lesa mezi Mnichovem a Horním Kramolínem. V této enklávě Slavkovského lesa je prostupnost krajiny mírně omezena a je na zvážení, zda by nebylo vhodné v tomto území zajistit větší prostupnost. V Českém lese cestní síť pro pěší a cyklisty v zásadě vyhovuje. Zahájené KPÚ v k.ú. Palič i ty, které se budou v budoucnu pravděpodobně realizovat, by měly stávající cesty plně respektovat.

2 KONCEPCE ROZVOJE

2.1 Urbanistická koncepce

2.1.1 Oblasti osídlení

Oblasti osídlení jsou oblasti se shodným nebo podobným geografickým a krajinným typem, infrastrukturní vybaveností a sociálně – ekonomickou charakteristikou. Byly vymezeny pouze v rámci řešeného území ÚSHO, přičemž je zřejmé, že místy přesahují i do zájmového území. Vymezení oblastí osídlení bylo provedeno v rámci hranic katastrálních území.

V rámci horské oblasti **Český a Slavkovský les** byly vymezeny následující oblasti osídlení:
Český les

je vymezen územím částí obcí: Stará Voda (k.ú. Vysoká u Staré Vody, Jedlová u Staré Vody, Háj u Staré Vody, Nové Mohelno, Slatina u Staré Vody), Tři Sekery (k.ú. Tři Sekery u Tachova, Krásné u Tří Seker, Tachovská Huť, Plánská Huť, Chodovská Huť)

Mariánskolázeňsko

je vymezeno územím celých obcí: Mariánské Lázně, Zádub – Závěšín, Vlčkovice, Ovesné Kladruby

a územím částí obcí: Stará Voda (k.ú. Stará Voda u M.Lázní), Tři Sekery (k.ú. Tři Sekery u Kynžvartu), Lázně Kynžvart (k.ú. Lázně Kynžvart), Mnichov (k.ú. Rájov u Mar.Lázní)

Březovsko

je vymezeno územím celé obce: Březová

a územím částí obcí: Lázně Kynžvart (k.ú. Lazy), Rovná (k.ú. Bystřina u Rovné, Krásná Lípa u Rovné, Rovná u Sokolova, Milíře u Rovné)

Krásensko

je vymezeno územím celých obcí: Krásno, Nová Ves, Prameny

a územím částí obcí: Rovná (k.ú. Vranov u Rovné, Čistá u Rovné), Mnichov (k.ú. Mnichov u Mar.Lázní, Sítiny)

2.1.2 Kooperační vazby s vnitřním a vnějším zájmovým územím

Vnitřní kooperační vazby

Hlavní vnitrostátní vazby jsou prostřednictvím silnice I/21 k významnému centru Cheb a k západovýchodní páteři Karlovarského kraje silnicí R6 – I/6. Těmito silnicemi jsou pro Mariánské Lázně realizovány jak vazby ke krajskému městu Karlovy Vary, tak i vazby k severovýchodní části Bavorska.

Severní část území Slavkovského lesa (Březovsko) má přímé napojení na R6 (a jejím prostřednictvím východně do Karlových Varů a západně do Chebu). Velmi dobře je dostupné střední centrum (bývalé okresní město) Sokolov s rozsáhlou obslužnou sférou i významnou nabídkou pracovních příležitostí. Severovýchodní část území Slavkovského lesa (okolí Krásna) realizuje vazby ke krajskému městu Karlovy Vary silnicí II/209 přes Horní Slavkov a Loket a dále s využitím trasy R6.

Vzhledem k velmi slabému osídlení (bez větších center) v území východně řešeného území (i mimo CHKO Slavkovský les) jsou kooperační vazby tímto směrem minimální.

Vnější kooperační vazby

Vnější (přeshraniční) vazby k západně ležícímu Bavorsku nejsou v Zásadách územního rozvoje Karlovarského kraje (ve směru na Neualbenreuth – lokální středisko s lázeňským areálem) sledovány. S výjimkou cyklo a pěší turistiky neexistuje dopravní propojení. Silniční spojení je možné jen přes Cheb nebo přes Chodovou Planou. Navazující území Plzeňského kraje není v této studii zahrnuto do vnějšího zájmového území (na rozdíl od SO ORP Kadaň z Ústeckého kraje), neboť k tomu pořizovatel v zadání této studie neměl možnost (důvodem je dotační titul, ze kterého je studie spolufinancována a který toto rozšíření neumožňuje).

Přes území Plzeňského kraje jsou však realizovány vazby a koridory dálnice D5 a silnice I/21 i železniční spojení Praha – Plzeň – Mariánské Lázně – Cheb.

V úrovni námětu, iniciovaného při jednání zpracovatelů této studie a obce Tři Sekery, je návrh na vytvoření nového silničního přechodu pouze pro místní osobní dopravu mezi bývalou zaniklou obcí Slatina (se stávajícím propojením do obce Tři Sekery) a bavorskou obcí Mähring.

2.1.3 Charakteristika oblasti a zásady urbanistické koncepce

základní charakteristiky:

- velmi nízká hustota osídlení a ekonomických aktivit;
- klidová a přírodně hodnotná oblast;
- nízká úroveň veřejného povědomí o oblasti;
- přiměřený stupeň ochrany přírody a krajiny prostřednictvím CHKO;
- zázemí mezinárodně významných Mariánských Lázní a Lázní Kynžvart;
- v blízkém okolí významné kulturní památky (Loket, Bečov nad Teplou, klášter Teplá);
- hlubinné zdroje lázeňských léčebných vod;
- v oblasti Českého lesa tradice individuálního chalupářství.

základní potenciály rozvoje:

- podpora nástupních míst na obvodu CHKO Slavkovský les a na úpatí Českého lesa (např. vybudování lanovky u Březové);
- zlepšení turistické infrastruktury (trasy, nástupní a občerstvovací body);
- regulace návštěvnosti tak, aby nedošlo k ohrožení přírodních hodnot a zásad CHKO;

- vytvoření nové významné destinace cestovního ruchu zpřístupněním dolu Jeroným s vazbou na další montánní památky
- lepší propagace a zvýšení návštěvnosti stezek po místech zaniklých obcí;
- pobyty v zachovalé přírodě, dětské letní tábory;
- speciální terapeutické programy a komunity využívající odloučenosti lokalit;
- zlepšení kooperačních vazeb mezi Mariánskými Lázněmi a Lázněmi Kynžvart;
- kooperace s kulturními památkami v blízkém okolí (Loket, Bečov, Teplá) a rekreačními areály (nádrž Michal, budoucí nádrž Medard);
- oživení Českého lesa klidnými formami přeshraniční turistiky, občerstvovací body, rozhledny;
- využití vazeb Českého lesa na Bavorsko oživením stávajících a vytvářením nových propojení.

Urbanistická koncepce je založena na soustředění zájmu do vymezené rozvojové oblasti a do nástupních míst. Rozvojová oblast se skládá z kooperujících středisek cestovního ruchu. Důležitou roli dále hrají vazby ke vzdálenějším kooperujícím centrům osídlení (větším sídlům – městům s vyšší vybaveností a nabídkou dalších služeb).

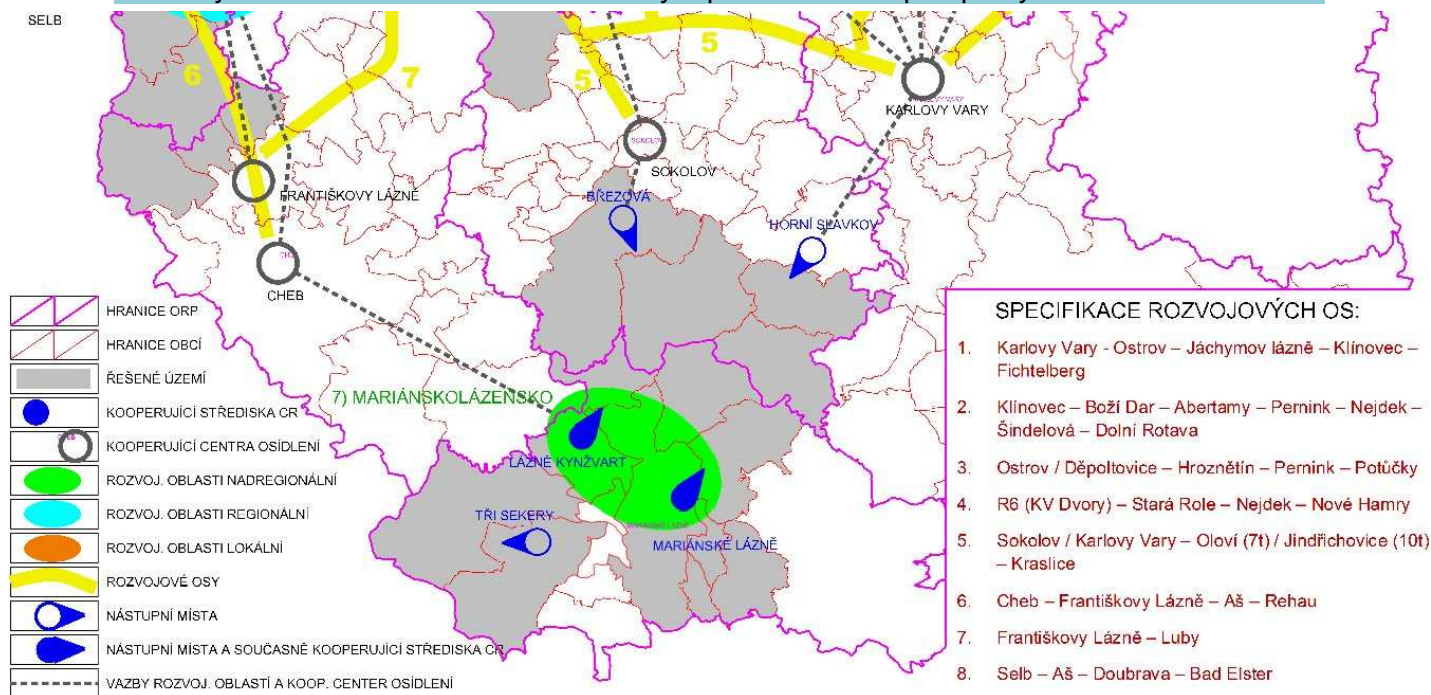
V řešené oblasti Českého a Slavkovského lesa byla v rámci této studie vymezena následující **rozvojová oblast**:

7) Mariánskolázeňsko

- význam: **nadregionální**;
- kooperující střediska cestovního ruchu: **Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart**, kooperující centrum osídlení: **Cheb**.

Číselné označení vyplývá z kontinuity v rámci celé studie horských oblastí.

Nadregionální význam je dán především jedinečností a mezinárodní atraktivitou Mariánských Lázní, jejichž spojení s atraktivitami Slavkovského a Českého lesa při využití soudobých tendencí v lázeňství v sobě skýtá potenciál nové prosperity.

2.1.4 Směry přístupu a nástupní místa

V řešené oblasti Českého a Slavkovského lesa byla touto studií vymezena následující **nástupní místa**:

- Mariánské Lázně (kooperujícím střediskem s L. Kynžvart)
- Lázně Kynžvart (kooperujícím střediskem s M. Lázněmi)
- Březová (kooperační vazba k Sokolovu)
- Horní Slavkov (kooperační vazba ke Karlovým Varům)
- Tři Sekery

Nástupní místa leží na hranici, resp. obvodu horské oblasti a slouží k přestupu, resp. nástupu do této (klidové) oblasti a jako její zázemí.

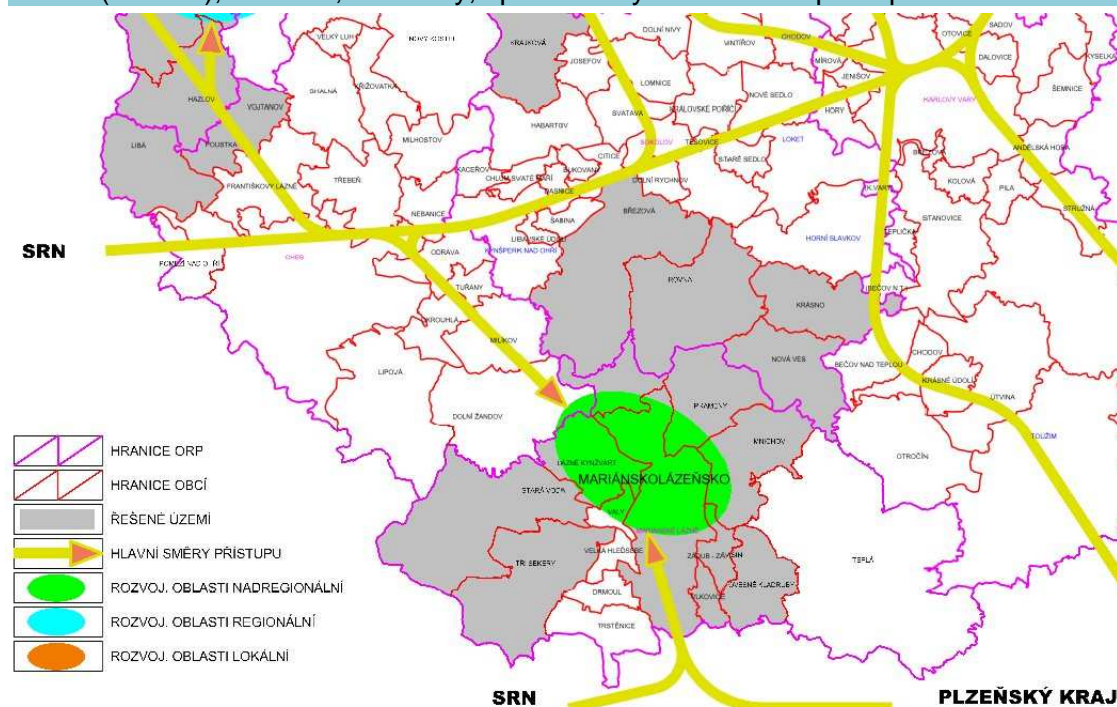
Kromě toho byly vymezeny **směry přístupu** do rozvojových horských oblastí, které přesahují z řešeného území do území zájmového a navazují na významné vstupy do Karlovarského kraje z ostatních částí ČR a sousedních zemí SRN.

Přístupy do oblasti Českého a Slavkovského lesa jsou realizovány z těchto hlavních směrů:

- silnice I/21 od jihu s propojením na D5 z Plzeňského kraje, Prahy a Středních Čech a většiny ostatního území ČR;
- silnice I/21 od jihu s propojením na D5 z Bavorska (hraniční přechod Rozvadov);
- silnice I/21 od severu (oblast Chebu) s propojením na Durynsko, Sasko a další části SRN
- přístupy od silnice R6 v oblasti Sokolova
- přístupy od silnice I/20 v oblasti Bečova nad Teplou a Horního Slavkova

Oblast Českého lesa má jistý rozvojový potenciál v oživení stávajících a zřízení některých nových propojení s bavorskou stranou. Jedná se zejména o námět této studie na vybudování nového silničního hraničního přechodu Slatina (zaniklá obec) – Mähring ve vazbě na nástupní místo (obec) Tři Sekery a potenciál využití objektů bývalé pohraniční rotý Slatina. Dalším rozvojovým bodem je rozhledna na vrchu Dyleň s pěším a cyklistickým propojením do bavorského Neualbenreuthu.

Oblast Slavkovského lesa má rozvojový potenciál v propojení rekreačních sídel Mariánské Lázně (Nimrod), Kladská, Prameny, spolu se zvýrazněním a zpřístupněním vrchu Lesný.

2.2 Koncepce rozvoje cestovního ruchu a veřejné infrastruktury

2.2.1 Rozvojové oblasti cestovního ruchu, kooperující střediska

Rozvojovými oblastmi se ve Slavkovském a Českém lese rozumějí takové skupiny kooperujících středisek cestovního ruchu, která mají předpoklady pro další efektivní rozvoj díky svému přírodnímu zázemí, funkcím v systému osídlení (spádovost) a současné vybavenosti pro cestovní ruch.

Smyslem jejich vymezení je doporučit priority pro další investice ve prospěch cestovního ruchu a tím i pro místní obyvatelstvo. Tím se zabrání tříštění investic a zvýší jejich úspěšnost a rentabilita. V neposlední řadě se může zvýšit úspěšnost dotačních projektů. Analogicky to platí i pro kooperaci vytypovaných středisek.

Kritéria pro výběr (podrobnější informace a data viz analytická část studie):

- ubytovací kapacity perspektivní vzhledem k poptávkovým trendům,
- přírodní a urbanistické podmínky pro letní a zimní rekreační aktivity (indikativní seznam aktivit - viz část A)
- vybavení pro rekreační aktivity a předpoklady pro jejich efektivní rozvoj (zejména návratnost investic)

V horské oblasti Českého a Slavkovského lesa byla vytipována jediná rozvojová oblast Mariánskolázeňsko, zahrnující dvě stabilizovaná střediska cestovního ruchu **Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart**, s potřebou kooperace na vyšší úrovni). Lázeňský cestovní ruch je zde dominujícím odvětvím a obě města mají předpoklady pro synergické efekty v marketingu (společně i s dalšími lázněmi v kraji). Váží na sebe specifické aktivity a klientelu např. v rozvoji golfových hřišť. Městské lyžování v Mariánských lázních má význam jen lokální. Obě města současně představují tradiční **nástupní místa** do prostoru Slavkovského lesa (historicky např. na Kladskou).

Slavkovský les je specifický dnes mimořádně řídkým osídlením náhorní plošiny, se statutem CHKO a de facto bez ubytovacích kapacit. Zvláštními fenomény jsou montánní památky a zaniklé německé obce.

Tento prostor představuje zatím velmi málo využitý potenciál pro vlastní region (Sokolovsko) a lázně, ale zejména pro návštěvníky z celé ČR a zahraničí, vyhledávající relativně nedotčenou krajinu. Podchytit tuto návštěvnost lze kromě lázní také díky kulturním památkám po obvodu (Loket, Bečov n. T., klášter Teplá), nebo v Chebu.

Navrhují se proto i další nástupní místa v městě Březová (díky vazbě na Sokolov a další města v okolí, která představují hlavní populační zázemí pro tuto horskou oblast, dále na silnici R-6 i na rekreační nádrž Michal).

Tuto volbu posiluje záměr na lanovku u Březové, která by mohla (kromě sjezdových sportů) být rentabilním způsobem nástupu návštěvníků do úrovně náhorní plošiny.

Volba **Horního Slavkova** jako nástupního místa je také zdůvodněna náhorní polohou, na rozdíl od Lokte nebo Bečova nad Teplou. Funkci nástupního místa s doporučenou preferencí samozřejmě nelze striktně limitovat, plní ji i řada dalších lokalit, jako např. Krásno nebo Teplá (již mimo řešené území horské oblasti).

Slavkovský les dosud trpí velmi slabou percepcí (vnímáním) české i zahraniční populace (neznalost hlavních atributů a dokonce i lokalizace na mapě ČR). Dosáhnout změny by mělo být stěžejním úkolem marketingu v gesci nově doporučené agentury cestovního ruchu pro kraj.

Jako slabou stránku a potenciální riziko pro cestovní ruch, které důrazně doporučujeme správě kraje preventivně řešit, je existence sociálně slabých lokalit v této horské oblasti. Patří sem malá odlehlá sídla v jižní části, blízky Horní Slavkov a rovněž specificky znevýhodněná obec Rovná.

Doporučujeme zpracovat studii, která podrobněji zmapuje problematické oblasti a stanoví další postup při jejich regeneraci.

V Českém lese je jako nástupní místo do karlovarské části navržena obec **Tři Sekery**. Má stabilizovanou tradiční funkci v individuální rekreaci (chalupářství) a vhodnou polohu pro nástup na turistické trasy podél hranice i na nově navržený přechod u Slatiny. Blízký přeshraniční styk s hustě osídleným Bavorskem může být důležitým doplňkem přínosu z cestovního ruchu v této oblasti.

2.2.2 Dopravní infrastruktura

Železniční doprava

Na trati č. 144 Nové Sedlo u Lokte – Loket – Krásný Jez je provoz v úseku Loket – Krásný Jez pozastaven od r. 2003. Trať je zdevastovaná a uvažuje se o jejím využití jako cyklostezky nebo jako velodráhy. Občas se objeví i návrh na obnovení provozu. Nyní má zájem firma Legios odkoupit, opravit a provozovat trasu Horní Slavkov – Krásný Jez hlavně pro nákladní ale i pro osobní dopravu. Doporučujeme opravit i zbylou trasu do Lokte. Trasa má jistě svůj potenciál v lepší obsluze území.

Silniční doprava

Český les je na území Karlovarského kraje zpřístupněn ze silnice I/25 silnicemi III. tříd. Ty zpřístupňují též přilehlé obce.

Vzhledem k absenci přímého napojení na SRN bude pro tuto oblast jistě přínosem v ÚSHO navrhovaný místní silniční přechod (do 3,5t) Slatina – Mähring. Tím by se též zlepšila dopravní obslužnost v koridoru Mähring – Tři Sekery – Drmoul – I/21.

Oblast Slavkovského lesa se nachází uvnitř tzv. „lázeňského trojúhelníku“ (Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Františkovy Lázně) mezi komunikacemi R6, I/21, I/20 resp. II/230, které přenášejí hlavní díl dopravy. Celá vnitřní část oblasti je zahrnuta do CHKO Slavkovský les, doprava je zde minimální, bez tranzitních vztahů.

USHO navrhuje přeřazení některých silnic II.tříd uvnitř lázeňského trojúhelníku do kategorie silnic III.tříd.

II/230 (Bečov n. Teplou – II/215 Mariánské Lázně)

Komunikace je vedena podél řeky Teplá a několikrát kříží železniční trať č. 149 Mariánské Lázně-Karlovy Vary.

ZÚR – Je navržena přeložka trasy jižně od Mariánských Lázní s novým napojením na přeložku silnice I/21 a je navržena přeložka u obce Mnichov. V souvislosti s návrhem přeložení silnice I/20 do nové trasy v úseku Toužim – Žalmanov, bude silnice II/230 dále vedena v dnešní trase I/20 tzn. Bečov n. Teplou – R6 Karlovy Vary.

S ohledem na výhledové zpřístupnění dolu Jeroným bude nutné zbudovat přístupovou komunikaci od silnice II/210 včetně parkoviště.

Obslužnost území veřejnou dopravou

Ještě větší využívání osobní dopravy by mohla přinést optimalizace polohy železničních zastávek a zejména vyšší provázanost autobusové a železniční dopravy. Měly by být zkoordinovány jízdní řády vlakových souprav s linkovými autobusovými spoji tak, aby čekací doba byla minimální. To ovšem zahrnuje optimalizaci a koordinaci jízdních řádů různých přepravečů.

K zlepšení obslužnosti povede dokončení dopravního terminálu Mariánské Lázně.

Cyklistická doprava

Na území Českého lesa a Ašska je důležité dále podporovat postupnou výstavbu cyklotrasy Eurovelo 13 – stezka železné opony.

Ve Slavkovském lese je potřeba navrhnout a provozovat „cyklistickou magistrálu“ která by propojila sever – jih přibližně v koridoru (cyklostezka Ohře - Březová – Kostelní Bříza – Lazy – Kladská – Mariánské Lázně - Teplá) a východ – Západ (Český Les, Eurovelo 13- Lázně Kynžvart – Kladská – Prameny – Bečov nad Teplou).

V oblasti Českého lesa a ve Slavkovském lese v okolí Lázní Kynžvart a Mariánských Lázní je síť cyklotras relativně hustá. Ve střední a severní části Slavkovského lesa je to naopak.

Tuto situaci se snaží řešit na Březovsku návrhem tras po Zaniklých obcích Březovska.

Obecně je důležité zvýšit bezpečnost cyklistů oddělením páteřních cyklotras od silniční dopravy. Zlepšit informační systém na trasách včetně odpočívadel a technické podpory.

Doprava v klidu

Je potřeba vyřešit „rozumné zpřístupnění území včetně odstavných parkovišť „zastav a jdi“

Síť cyklotras musí být doplněna o dostatečné množství nástupních míst včetně parkování, občerstvení, ubytování.

V Českém lese by takovým nástupním místem měly být Tři Sekery nebo objekt bývalého areálu pohraniční roty Slatina, ve Slavkovském lese Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Březová, Kostelní Bříza, Horní Slavkov, Bečov nad Teplou.

2.2.3 Technická infrastruktura

Větrné elektrárny

Technický potenciál se vyskytuje v jihovýchodní části Karlovarského kraje, v okolí obcí Teplá a Toužim, což je ve vnitřním zájmovém území ÚS HO. Tuto oblast řešila územní studie Střela v roce 2008.

Vodní elektrárny, zásobování vodou

Ministerstvo životního prostředí ČR vydalo v roce 2010 **návrh k projednání** s dotčenými kraji a obcemi „Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území“, který navrhuje lokality vhodné pro akumulaci povrchových vod jako jednoho z adaptačních opatření pro případné řešení dopadů klimatické změny, především pro snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, v dlouhodobém horizontu (v příštích padesáti až sto letech).

V řešeném území se to týká lokalit:

- Dvorečky na vodním toku Libava, dotčené obce Březová, Kynšperk nad Ohří, Rovná
- Poutnov na vodním toku Teplá, dotčená obec Teplá

V případě realizace akumulace vod v těchto lokalitách se dá uvažovat o současné výstavbě vodní elektrárny na plánovaném vodním díle.

Z jednání v Březové vyplynul podnět k zamyšlení se nad budoucí energetickou koncepcí obcí, které jsou v dnešní době závislé na teplovodu z elektrárny. V Březové též cítí do budoucna potřebu prověřit zdroje pitné vody.

Doporučujeme koncepci zásobování alternativními zdroji energie, podobně jako prověření alternativních zdrojů pitné vody řešit podrobnější studií navazující na USHO.

2.2.4 Centra a areály sportu a rekreace

2.2.4.1 nástupní centra / infocentra

Horní Slavkov - Infocentrum
 Mariánské Lázně - Infocentrum
 (Sokolov - Sokolovské infocentrum)
 (Teplá - knihovna s infocentrem Teplá)

2.2.4.2 ubytování, stravování a maloobchod

Ubytovací kapacity rekreačních objektů ve Slavkovském – Českém lese

kód obce	obec	CELKEM	hotely	lázeňské domy	penziony, apartmány, horské chaty	podnikové chaty, turist. ubytovny, ostatní	individu. rekreační chaty 1991	trvale nebydl. domy sloužící rekreaci 2001
		komerč. zařízení lůžka	lůžka	lůžka	lůžka	lůžka	lůžka	počet
560294	Březová	0	0	0	0	0	33	8
538337	Krásno	0	0	0	0	0	23	8
554600	Lázně Kynžvart	568	189	333	46	0	8	5
554642	Mariánské Lázně	7 002	5 965	630	315	92	2	5
538906	Milíkov	0	0	0	0	0	12	34
554677	Mnichov	17	0	0	17	0	0	3
560561	Nová Ves	0	0	0	0	0	11	1
539473	Oves. Kladruby	0	0	0	0	0	0	0
539538	Prameny	13	0	0	13	0	0	0
560618	Rovná	0	0	0	0	0	41	2
539112	Stará Voda	36	0	0	36	0	14	5
554880	Tři Sekery	6	0	0	6	0	67	19
539376	Vlkovice	0	0	0	0	0	9	3
539431	Zádub-Závišín	111	67	0	44	0	0	5
Slavkovský-Č. les celkem		7 753	6 221	963	477	92	220	98
skladba dle zařízení		100%	80%	12%	6%	1%	x	x
podíl na HO celkem		48%	77%	48%	11%	6%	10%	12%
Horské obl. celkem		16 006	8 081	2 010	4 306	1 609	2 211	797
skladba dle zařízení		100%	50%	13%	27%	10%	x	x
Horské obl. bez M. Lázní		9 004	2 116	1 380	3 991	1 517	x	x
skladba dle zařízení		100%	24%	15%	44%	17%	x	x

Úvod a metodické poznámky ke zdrojům dat o ubytovacích zařízeních jsou uvedeny v analytické části studie. Slavkovská oblast by hrála ve srovnání s Krušnohorskou oblastí zcela okrajovou roli v pobytovém cestovním ruchu, nebýt zahrnutí Mariánských Lázní do oblasti. Tyto lázně spolu s Lázněmi Kynžvart díky své kapacitě v hotelích a lázeňských domech zajišťují bezmála polovinu celkové kapacity. Mariánské Lázně nabízejí rovněž jako jediné 5*hotel a většinu 4*hotelů, kam patří i Parkhotel Golf v Závišíně jako součást mariánskolázeňského golfového hřiště.

Po obvodu CHKO Slavkovský les (na svazích a v přístupových údolích), stejně jako ve Třech Sekerách se nacházejí poměrně významné počty individuálních chat.

Stravování pro veřejnost je celkově v oblasti na nízké úrovni, výjimkou jsou jen lázeňská města.

Maloobchodní síť se po privatizaci zredukovala na torzo družstevního řetězce Konzumu COOP. V menších a odlehlých lokalitách převzaly obchod potravin soukromé „večerky“,

většinou asijské. Jako nerentabilní zmizely i pojízdné prodejny. Většina maloobchodního obratu se v oblasti realizuje v centrech, především v Sokolově, M. Lázních a Horním Slavkově.

Lázeňské ubytovací a další kapacity není možno ani nutno zásadně ovlivňovat. Maloobchodní trh je již v zásadě nasycen, regulovat by bylo žádoucí jen případné pokusy na obsazení posledních mezer, např. formou malých agresivních vnitroměstských prodejen typu Tesco Express nebo diskontů, které by šly do přímé konkurence s vietnamskými večerkami. Každá větší investice by měla být posouzena z hlediska vlivu na tradiční městská centra, vlivu na dopravu a samozřejmě vlivu na urbanismus měst, příp. krajinu. Venkovský prostor s velmi nízkým nákupním potenciálem bude zřejmě i nadále rentabilní jen pro vietnamské prodejce, kteří jsou schopni kooperovat ve společném nákupu.

Nejsložitější je posuzování případných nových soukromých investic do ubytovacích kapacit. Specifická situace je v lázních, kde vedle podnikatelského rizika převažují hlediska urbanisticko-architektonická.

Obecně doporučujeme jít cestou zlepšování kvality před kvantitou. Normou by měly být feasibility studie i na menší investice (na velké je vyžadují samy úvěřující banky), neboť neúspěšné projekty mohou mít negativní dopad na obec, nemluvě o vlivu na krajinu. Obecně nedoporučujeme výstavbu mimo zastavitelná území obcí, avšak v opodstatněných případech ve Slavkovském lese by mohly být přípustné novostavby v nástupních centrech na turistické trasy.

2.2.4.3 kulturní, historické a urbanistické hodnoty

PAMÁTKY

Městské památkové zóny:

Mariánské Lázně
Horní Slavkov

Památkově chráněné území:

Ochranné památkové pásmo dolu Jeroným v Čisté u Rovné

Nejvýznamnější památky:

Krásno – technická památka Dědičná štola, úpravna a areál cínového dolu – hornické muzeum

Horní Slavkov – renesanční měšťanský dům

Lázně Kynžvart – zámek Kynžvart, hrad Kynžvart, židovské ghetto

Mariánské Lázně – Děkanský kostel (1848, novobyzantský sloh), pravoslavný kostel sv. Vladimíra (1902), kaple anglikánské církve (1879, novogotický sloh), empírový městský dvůr U zlatého hroznu, novobaroční kolonáda (1889)

Milíkov – Chebský hrázdný statek čp. 18

Prameny – technická památka Dlouhá stoka

Rovná – středověký důl Jeroným v Čisté

Sokolov – zámek - klasicistní úprava (1800), kapucínský klášter (1666), staré náměstí s radnicí (z r. 1540, přestavba 1835), kostel sv. Jakuba Většího (z r. 1290, barokní přestavba 1671)

Doporučujeme dále posilovat úlohu kulturní a historické krajiny, podporovat urbanistické hodnoty formou vhodné propagace, doplňováním jednotlivých forem a aktivit v území, podporováním a rozvojem cestní sítě pro obnovu „kulturní krajiny“.

MUZEA

Městské muzeum Mariánské Lázně - dějiny lázní, J. W. Goethe

Muzeum Horní Slavkov
Hornické muzeum Krásno
Chebský hrázdný statek v Zámek
Muzeum železné opony ve Třech Sekerách

Minimuzeum draní peří ve Třech Sekerách

2.2.4.4 kryté bazény a vybraná koupaliště

- krytý bazén v lázeňské zóně Lázní Kynžvart
- 4 kryté bazény v Mariánských Lázních (městský 25 m, další hotelové)
- krytý bazén v Sokolově (mimo řešené území)
- Betlémský rybník v Teplé (mimo řešené území)

2.2.4.5 lázeňství

Ve Slavkovském lese dominují **Mariánské Lázně**, po Karlových Varech druhé nejznámější a nejvíce navštěvované lázně v ČR. V sousedních **Lázních Kynžvart** funguje Dětská lázeňská léčebna, zaměřená na onemocnění dýchacích cest. Nabídku obce doplňuje v letní sezóně relativně velmi navštěvovaný zámek (cca 60 tis. osob ročně) s parkem a golfovým areálem.

Význam a prioritou lázní pro cestovní ruch a ekonomiku oblasti jsou nepochybné a jsou vyjádřeny mj. záměrem na zařazení tzv. lázeňského trojúhelníku do seznamu UNESCO. Možnosti využití dalšího potenciálu pro cestovní ruch se budou v této oblasti vždy opírat o prameny podél Mariánskolázeňského zlomu s řadou málo využitých, často zanedbaných, klidných sídel. Poněkud odlišné a málo navštěvované prostředí CHKO Slavkovského lesa skýtá možnosti spíše pro poznávací turistiku (příroda a historie) a speciální pobyty, zaměřené např. na hipoturistiku a wellness pobyty ve stávajících sídlech, nebo na terapeutické pobyty. Hlavním marketingovým heslem by zde mohly být klid a izolovanost celé oblasti.

2.2.4.6 golfová hřiště

V Karlovarském kraji je vysoká koncentrace hřišť, která se opírá o lázeňskou tradici. 18-jamkové hřiště u Mariánských Lázní (Závišín) patří k nejstarším v ČR (1905), dále se v oblasti realizovalo 18-jamkové hřiště v parku a okolí zámku Kynžvart z roku 2008 a starší 9-jamkové hřiště u kláštera v Teplé (1995).

Ve Slavkovské oblasti vytipovali developeři nabídku 3 lokalit pro další investory (viz analytická část studie) a kalkulují s dalším rozvojem golfu v ČR. Podmínky by v oblasti byly velmi příznivé, precedens hřiště uvnitř CHKO funguje úspěšně již v Beskydech. Podnikatelská a další rizika a benefity takové teoretické investice jsou komentovány podrobně v sešitu B1 pro Krušnohorskou oblast. Zde jen upozorňujeme, že jeden ze záměrů je vytyčen na k.ú. Čistá u Rovné, kde by pravděpodobně došlo ke střetu se záměrem na otevření důlního skanzenu Jeroným, který by jednoznačně měl dostat prioritu.

2.2.4.7 ostatní sportovní areály

Mariánské Lázně – adrenalinové sporty (lanové centrum, parašutismus, paintball, lezecká stěna...)

Tři Sekery – fotbalový klub TJ Tatran

Sokolov – sportovní areál Baník Sokolov (fotbal), zimní stadion

Doporučujeme lokalizaci a výstavbu nových sportovních areálů a rozvoj sportovních areálů stávajících. Ve srovnání s ostatním územím v rámci české a německé krajiny je zastoupení

sportovních areálů v oblasti Krušných hor významně nižší. Areály by se měli realizovat a rozšiřovat na základě podrobnějších studií.

2.2.4.8 naučné stezky (výběr)

Dlouhá stoka a rozhledna nad městem Krásno

Kynžvartský

Kynžvartské kyselky Kladská

Smraďoch

Geologický park Mariánské Lázně

Lázeňské lesy Mariánské Lázně

Důl Jeroným a Čistá Mnichovské hadce (Mnichov

Siardův pramen (Mnichov)

Železná hůrka - připravovaná naučná stezka

Prameny.

Goethův vrch (Goethova trasa)

Doporučujeme významné doplnění novými naučnými stezkami, které zpřístupní krajinu návštěvníkům. Naučné stezky jsou vhodným fenoménem zpřístupňování krajiny, jsou obvykle finančně nenáročné se značným efektem poznání, nezasahují výrazně do krajiny, Nové naučné stezky by měli iniciovat nové lokální studie, k jejichž podnětu může docházet formou pobídky municipality, případně spolky, nebo občanskými sdruženími.

2.2.4.9 rozhledny a vyhlídkové body

Krudum (Horní Slavkov)

Krásenský vrch (Krásno)

Hamelika (Mariánské Lázně)

Panský vrch (Drmoul)

2.2.4.10 Areály sjezdového lyžování

- Mariánské Lázně

2.2.4.11 Běžecké areály a trasy

- Ski area Mariánské Lázně
Zpravidla jsou upraveny stopy kolem Golfu + přilehlé tratě vedoucí lesem, tzn. žlutá a modrá stopa. 90% tratí má dvě stopy. V případě příznivých podmínek se upravují také neznačené trasy na Mnichov a Kladskou. Průjezdnost všech tras ovlivňuje také těžba dřeva, případně další okolnosti. Je zde půjčovna vybavení.

Nástupní místa

- Golfové hřiště – centrum areálu s parkovišti aut, spojení z centra města autobusovou linkou a kabinkovou lanovkou k hotelu Krakonoš

- Hájenka Králův kámen – spojení autobusem (linka Mariánské Lázně – Prameny)
  - Pension Nimrod – parkoviště aut
- Běžecké okruhy:
- Stopa A (červená 9,2 km) Golf - prameniště Teplé - Na Zeleném - Rájovská myslivna - Rájovský vrch – Golf
  - Stopa B (modrá 8,2 km) Nimrod - Králův kámen - Tajga - Strážičtěstě - Farská kyselka - Smraďoch – Nimrod
  - Stopa C (žlutá 6,4 km) Golf - Žabí jezírko - nad přehradou - Polom - Golf
  - Stopa E a F (zelená 2,5 a 4,6 km) Golf - Polom – Golf

- Březová na Sokolovsku (vnitřní zájmové území)

V okolí Březové jsou nyní strojově udržované čtyři okruhy v délce od 3 do 12 kilometrů. Spojují Kostelní Břízu, Lobzy, Kamenici a obec Rovnou. Postupně by měly být trasy dotaženy ke Krásnu a Pramenům a později až k Mariánským Lázním.

Doporučujeme rozšíření směrem Prameny, Kladská a napojení na nově navrhované magistrály sever-jih, východ-západ. Vedení magistrál pro běžecké lyžování by mělo být obdobné jako pro cykloturistiku.

2.2.5 Specifické hodnoty území

2.2.5.1 specifické hodnoty přírody a krajiny

CHKO Slavkovský les – unikátní komplex geologického, botanického a krajinářského významu

- lokality geologického významu – prameny minerálních vod, výrony plynného oxidu uhličitého, mofety (PP Milhostovské mofety, PP Sirňák, PR Smraďoch)
- botanické lokality – rašelinná společenstva a trpasličí formy vegetace na hadcích (NPR Kladské rašeliny, PR Mokřady pod Vlčkem, PR Prameniště Teplé, NPP Úpolínová louka pod Křížky, NPR Pluhův bor, PR Planý vrch, PP Dominova skalka)
- atraktivní krajina - krajinný celek s vrchovinným až hornatým rázem v nadmořské výšce 360 až 983 m n. m., s četnými přírodními a kulturními hodnotami, vysokou lesnatostí s výskytem relativně přirozené bioty

Zámecký park Kynžvart – anglický park z 18. stol. s romantickými architektonickými prvky

VKP Dyleňský kras - výskyt čoček krystalických vápenců

Vzhledem k velmi kvalitnímu přírodnímu dědictví navrhujeme udržení stávajícího stavu přírodních hodnot, a jejich důslednou ochranu. Zároveň doporučujeme lokalizaci dalších hodnot formou podrobnějších studií.

2.2.5.2 zaniklé obce

Fenomén zaniklých obcí je dnes již většinou přijímán jako součást historie a kulturního dědictví ČR. Rozvoj tzv. nostalgické turistiky zahrnuje nejen běžné návštěvníky regionu, ale i rodáky ze zaniklých sídel a jejich potomky (novorozencům v době odsunu po 2. sv. válce je dnes 65 let, tzn. rychle vymírají).

Fenomén může tedy mít i komerční aspekt. Zaniklá sídla a objekty je možno zařadit do ucelené nabídky poznávacích tras po ostatních hodnotách krajiny a dědictví minulých generací.

Z nemovitých památek sem patří zejména církevní objekty, hřbitovy, technické památky a pozůstatky hornické činnosti, ale také pietní místa na různé události, rodiště osobností atd.

Forem, jak upozornit na zaniklá sídla, může být mnoho – od prosté tabulky až po výkladové panely, pomníky, zajištění zbytků objektů a obnovu hřbitovů, pamětní síně a muzea nebo také živé akce, jako setkání pamětníků. Všechny tyto formy jsou již na území ČR vyzkoušeny a realizovány.

Slavkovský les je specifický větším počtem zaniklých sídel v důsledku záměrné demolice během existence vojenského újezdu Prameny v letech 1947 - 1954, ale také ve vystěhovaném pásmu podél železné opony v Českém lese (až po Šumavu a vojenský újezd Boletice), na Karlovarsku pak byla nejrozsáhlejší likvidace osídlení na Doupovsku. Řada zaniklých sídel je i v okolí Teplé a směrem do vnitrozemí na Žluticko. Ve Slavkovském lese byla realizována zatím ojedinělá naučná stezka Zaniklé obce na Březovsku (63 km ve dvou větvích, obě se začátkem v Kostelní Bříze, v terénu s 18 kvalitními informačními tabulemi, jejich mapa je na <http://www.mu-brezova.cz/zanikleobce/mapa.html>). První etapa projektu byla financována z ROP, součástí je i kniha popisující 28 zdejších zaniklých obcí. Na Karlovarsku žádná další podobná naučná stezka s tímto tématem není, březovská je dosti ojedinělá i v rámci ČR (další je zřejmě jen kolem Zubrnice mezi Ústím n.L. a Českou Lípou).

Pohled na zaniklé obce není jednoznačný. Jsou obce, které jsou v zajímavější poloze, například blíže potřebné infrastruktury, u krajinně kvalitnějších celků, respektive naopak. Otázka zaniklých obcí je řešena různě, někde je vhodné obec doosídlit, jinde je vhodné nechat ji svému osudu, někdy třeba jen upozornit odhalením torz staveb na původní charakter. Účinným nástrojem pro individuální návrhy - jak se zaniklými obcemi hospodařit do budoucna je určitě územně plánovací dokumentace na úrovni územních plánů, případně podrobnější.

Vzhledem k tomu, že se dnes jedná o velmi citlivé téma USHO doporučuje řešit, každou zaniklou obec individuálně v podrobnosti, která je potřeba pro danou obec, separátně.

2.2.5.3 prameny

Prameny a vřídla na zlomech mezi Slavkovským lesem, Krušnými horami a pánvemi jsou následkem živé tektoniky z doby třetihor, tento fenomén je v ČR ojedinělý a pro oblast Slavkovského lesa jde o ústřední fenomén. O jeho využití pro cestovní ruch se pokusil zatím jen projekt Česko-bavorského geoparku a informační systém CHKO.

Ve Slavkovském lese by mělo být využití pramenů a vřidel součástí ucelené koncepce na propagaci přírodních, kulturních (např. zaniklých obcí, drobné sakrální architektury aj.) a technických památek (typu Dlouhá stoka ve vazbě na Kladské rašeliny, důl Jeroným). Na úpatí Slavkovského lesa a v Českém lese je možno prameny zapojit do prostředí sídel a krajiny podobně jako v lázeňských městech, ale skromnější formou označení nebo drobné architektury (často by šlo jen o připomenutí míst v prostředí zaniklých sídel).

Rizika komerčního využití dalších pramenů minerálních vod dostatečně ilustroval pokus obce Prameny – trh balených stolních a minerálních vod je obecně velmi náročným trhem.

Doporučujeme pro další využití pramenů v řešené oblasti nechat zpracovat „Koncepci využití pramenů“ na základě podrobné analýzy možností a rizik.

2.2.6 Potenciál území

2.2.6.1 Návrh principů regulace nové zástavby v rámci CHKO Slavkovský les

Jedním z identifikovaných problémů v rámci analytické fáze této územní studie byla otázka přístupu k povolování nové zástavby v rámci CHKO Slavkovský les (na území stávajících nebo zaniklých sídel nebo v nově využívaných lokalitách). Zástavba a obyvatelé nových lokalit s sebou přinášejí nové investiční (infrastrukturní) a provozní nároky a náklady pro obce, které pro to nemají dostatečné prostředky. Masivní osídlování krajiny v rámci CHKO Slavkovský les není vhodné ani z hlediska ochrany specifických přírodních a krajinářských hodnot a specifického turistického (návštěvnického) potenciálu.

Z těchto důvodů zpracovatelé studie doporučují, aby byl ponechán stávající omezující přístup k povolování nových obytných staveb a souborů v rámci CHKO. Povolovány (k obytným účelům) by měly být pouze rekonstrukce a modernizace stávajících staveb nebo zástavba na plochách přestavbových. Plochy zaniklých sídel s dlouhodobou absencí zástavby přitom nelze považovat za plochy přestavbové, ale pouze za nezastavěná území. Nemělo by být povolováno (ani na úrovni územních plánů) vytváření nových zastavitelných ploch pro bydlení a další využití, které přímo nesouvisí s využíváním a údržbou krajiny. Výjimečně, na plochách mimo stávající zástavbu, lze připustit pouze vznik nových menších zastavitelných ploch v souvislosti s infrastrukturou pro cestovní ruch (parkoviště, informační centra, občerstvení, související služby a technická infrastruktura), avšak bez ubytovacích a větších stravovacích zařízení. Další zástavbu lze výjimečně připustit v souvislosti se zemědělským využíváním krajiny a pouze v nezbytně nutném rozsahu.

2.2.6.2 Využití významných památek hornické činnosti

Tak zvané montánní památky jsou významným atributem Slavkovského lesa. Těžba polymetalických rud od raného středověku patřila v 16. století k nejvýnosnějším v Evropě a založila bohatství řady měst, v první řadě Horního Slavkova, a poměrně husté horské osídlení, které zaniklo po 2. sv. válce. Těžba přetrvala okrajově až do 20. století. Na montánních památkách je možno bezesporu založit zvýšení návštěvnosti Horního Slavkova a Krásna (hornické muzeum v areálu bývalého dolu) i celé oblasti. K památkám po kutacích a rýžovacích pracích patří i zachovalá vodní díla (zejména Dlouhá stoka) a historická část Horního Slavkova, bohužel podobně jako v Jáchymově ve špatném stavu.

Rozhodně doporučujeme posílit a urychlit projekt (nyní v péči muzea v Sokolově) na **zpřístupnění dolu Jeroným** u bývalého města Čistá. Atraktivita dolu spočívá v téměř intaktně zachovalém stavu ze středověku (komplex převážně ze 16. století), vč. tehdejších dobývacích technologií, a v celkovém rozsahu podzemí. Je bezkonkurenční minimálně v okruhu středoevropských cínových a stříbrných ložisek. Náročnost investice do zpřístupnění spočívá v nutnosti zabezpečit narušená místa (jinak stabilního díla) a přivést sítě k novému vstupnímu objektu a uvažovanému skanzenu na povrchu. Rozhodně lze doporučit přiřazení záměru k projektu Montanregion, i když ten je dosud orograficky vázán na Krušnohoří, tematicky k němu ale jednoznačně patří. Perspektivní návštěvnost dolu Jeroným je však limitována prostupností podzemí pouze na cca 15 tisíc osob ročně. V kombinaci s okolními památkovými destinacemi (Bečov nad Teplou, Loket, klášter Teplá, Kladská) a městy lázeňského trojúhelníku nabízí při vhodném marketingu posílit a vyrovnávat sezónnost cestovního ruchu celého kraje. Montánní památky v Českém lese (např. na nedávnou těžbu uranu na Dyleni) nemají pro cestovní ruch význam.

2.2.6.3 Další kulturně historický potenciál krajiny a osídlení a možnosti jeho využití

Již zmíněné památky po obvodu Slavkovského lesa (vč. unikátního urbanismu a architektury lázní, které aspirují na zápis do seznamu UNESCO) představují hlavní návštěvnický potenciál oblasti. Zápisu do seznamu UNESCO doporučujeme věnovat maximální úsilí, neboť je prokázán jeho výrazný vliv na cestovní ruch. Největší návštěvnosti dosahují hrady a zámky v **Bečově nad Teplou, Lokti, Lázních Kynžvartu a klášter premonstrátů v Teplé**, rozvíjí se i návštěvnost poutního kostela ve Skokách (oba posledně jmenované objekty leží mimo řešené území horských oblastí). Přímo ve Slavkovském a Českém lese je řada drobných památek, které mohou při vhodné propagaci spolu s přírodními a krajinnými hodnotami podpořit návštěvnost oblasti buď jako součást tematických Cest kulturního dědictví v kraji (viz sešit A této studie), nebo v kombinovaných trasách přímo v rámci této oblasti a přinést tak prospěch místním obcím. Je vhodné cílit na všechny typové skupiny návštěvníků – lázeňské hosty (vč. kongresové a festivalové části), městské turisty, zahraniční turisty vč. tzv. nostalgických návštěvníků, rodiny s dětmi, ale zejména na turisty sportovního zaměření (cyklisty, turisty, běžkaře). Nostalgická turistika po zaniklých německých obcích se může opřít o již příkladně vybudované a udržované stezky ve 2 okruzích (celkem 65 km s východištěm v Kostelní Bříze, je vydána i knižní popis zaniklých obcí a měst).

Trasy je vhodné navázat na uvedené **klíčové destinace po obvodu oblasti**, zčásti národní kulturní památky, které není zde třeba podrobně popisovat.

Nabízí se propagovat a podporovat zejména tyto další lokality:

- gotika, renesance, baroko - Horní Slavkov, Krásno, Nová Ves (baroko),
- tzv. sorela – Horní Slavkov, Březová
- židovský hřbitov – zejména Krásná Lípa, dále též Úbočí u Lázní Kynžvart, Tři Sekery (směrem na Drmoul)
- lidová architektura – Kostelní Bříza, Krásno, Horní Slavkov, Milíkov
- technické a montánní památky (zmíněné též v předchozí kapitole) – Horní Slavkov, Krásno, rozhledna na Krásenském vrchu, Údolí u Lokte, Mariánské Lázně, Dlouhá stoka u Kladské, Prameny
- lovecký zámeček a alpské sruby v Kladské
- množství drobných sakrálních památek, smírčí kříže atd.

Všechny uvedené tematické i kombinované okruhy doporučujeme propagovat vždy v kontextu se zachovalou krajinou a přírodními lokalitami, tak jak je již rozpracována činností správy CHKO Slavkovský les. Jako dílčí přírodní fenomén vhodný k dalšímu zdůraznění doporučujeme prameny (i ve vazbě k lázním) a vodní díla.

2.3 Vyhodnocení problémů a záměrů v území

2.3.1 Kooperační vazby - shrnutí

Vazby řešeného území jsou stabilizované k obslužným centrům Mariánské Lázně (v rámci řešeného území) a k Sokolovu na severním obvodu území. Charakter využívání území a jeho nízké zalidnění ovlivňují intenzitu a rozsah vazeb. Vnější vazby vykazují zejména samotné Mariánské Lázně, které jsou významným střediskem cestovního ruchu s rozsáhlou a kvalitní infrastrukturou.

Potenciál Českého lesa je mimo vazby na Mariánské Lázně též ve vazbách na sousední Bavorsko. Studie navrhuje silniční propojení Tři Sekery – Mähring a zlepšení pěších a cyklistických vazeb Vysoká – Neualbenreuth, související též s přístupem na rozhlednu vrchu Dyleň.

rozvojové oblasti a skupiny středisek cestovního ruchu:

Rozvojové oblasti cestovního ruchu - NÁZEV		VÝZNAM	
Kooperující střediska		Kooperující centra osídlení	
v řešeném území HO	v zájmovém území HO	v řešeném území HO	v zájmovém území HO

7) MARIÁNSKOLÁZEŇSKO	NADREGIONÁLNÍ
Mariánské Lázně Lázně Kynžvart	Cheb

nástupní místa:

Slouží k přestupu / nástupu do horské oblasti na jejím obvodu a jako zázemí horské oblasti.

- Mariánské Lázně (jsou současně kooperujícím střediskem cestovního ruchu)
- Lázně Kynžvart (jsou současně kooperujícím střediskem cestovního ruchu)
- Březová (kooperační vazba k Sokolovu)
- Horní Slavkov (kooperační vazba ke Karlovým Varům)
- Tři Sekery

2.3.2 Hlavní problémy

- Problém regulace rozvoje osídlení v rámci CHKO Slavkovský les – je třeba vytvořit legislativní a územní rámec pro možnost přiměřeného rozvoje specifické obytné zástavby ve vybraných částech, soběstačné, bez vyšších nároků na veřejnou infrastrukturu.
- Údržba (zejména zimní) silniční sítě.

2.3.3 Některé příklady odpovídající celkové koncepci USHO

- Vytvořit a vybavit přístup k VKP Dyleňský kras.
- Rekonstruovat a umožnit přístup na rozhlednu na vrchu Dyleň (rozhledna je v soukromém vlastnictví).
- Využití bývalého areálu pohraniční roty Slatina.
- Projekt rozhledny na Lesném (severně Kynžvartu), podnět pro rozvoj sídla Lazy.
- Využití bývalého rekreačního střediska ministerstva vnitra v Lazech.
- Dokončit projekt hornického skanzenu v rámci muzea v Krásně zapojením národní technické památky evropského významu - důl Jeroným.
- Vhodné spojení golfových hřišť se zimním využitím jako lyžařské běžecké areály.
- Hrad Kynžvart – zpřístupnění lanovkou, záchrana památky.
- Využití ubytovacích kapacit v Lázních Kynžvart.
- Lepší využití železniční tratě Karlovy Vary – Teplá – Mariánské Lázně pro cestovní ruch i místní obsluhu.
- Přeložka silnice II/230 u Mariánských Lázní s přímým napojením na novou trasu I/21

- Technický potenciál využití větrné energie se vyskytuje v jihovýchodní části Karlovarského kraje, v okolí obcí Teplá a Toužim (vnitřní zájmové území). Tuto lokalitu řešila územní studie Střela v roce 2008. Pro umístování vysokých větrných elektráren vymezuje ZÚR KK vhodné plochy. Na řešeném území Českého a Slavkovského lesa se tyto plochy nevyskytují.
- Obnovit provoz na trati č. 144 v úseku Loket – Horní Slavkov - Krásný Jez.
- Realizovat páteční síť cyklostezek např. Eurovelo 13. Větší provázanost na cyklotrasy v SRN, např. Slatina – Mähring (nově již v provozu), bývalé Nové Mohelno – Altmügl, Mýtina – Neualbenreuth. Zvýšit bezpečnost cyklistů oddělením páteřních cyklotras od silniční dopravy. Zlepšit informační systém na trasách včetně odpočívadel a technické podpory.

2.3.4 Shrnutí

základní charakteristiky:

- klidová a přírodně hodnotná oblast s velmi nízkou hustotou osídlení;
- přiměřený stupeň ochrany přírody a krajiny prostřednictvím CHKO;
- zázemí mezinárodně významných Mariánských Lázní a Lázní Kynžvart;
- hlubinné zdroje lázeňských léčebných vod.

základní potenciály rozvoje:

- podpora nástupních míst na obvodu CHKO Slavkovský les a na úpatí Českého lesa (např. vybudování lanovky u Březové);
- zlepšení turistické infrastruktury (trasy, nástupní a občerstvovací body);
- regulace návštěvnosti tak, aby nedošlo k ohrožení přírodních hodnot a zásad CHKO;
- vytvoření nové významné destinace cestovního ruchu zpřístupněním dolu Jeroným s vazbou na další montánní památky
- lepší propagace a zvýšení návštěvnosti stezek po místech zaniklých obcí;
- pobyty v zachovalé přírodě, dětské letní tábory;
- speciální terapeutické programy a komunity využívající odloučenosti lokalit;
- zlepšení kooperačních vazeb mezi Mariánskými Lázněmi a Lázněmi Kynžvart;
- kooperace s kulturními památkami v blízkém okolí (Loket, Bečov, Teplá) a rekreačními areály (nádrž Michal, budoucí nádrž Medard);
- oživení Českého lesa klidnými formami přeshraniční turistiky, občerstvovací body, rozhledny.

základní podněty z oblasti Českého a Slavkovského lesa:

- Plán rozvoje a péče CHKO, Projekt zastav a jdi - strategické dokumenty pracující s krajinou a jejím potencionálem zahrnout do finální studie USHO. Obsahuje zonaci CHKO, kterou by bylo dobře zohlednit.
- Propojenost krajiny vhodnou infrastrukturou cyklostezky, cyklotrasy, doplněnou dostatečným počtem nástupních míst (důležité aktivity v rámci nástupních míst, jsou parkování, občerstvení, ubytování).
- Hierarchizaci krajiny na trasy hlavní a vedlejší, dobrá by byla severojižní magistrála propojující Březovou, Lazy, Kladskou s Mariánskými Lázněmi, která bude dále

napojena na magistrálu českým lesem a východozápadní magistrála, která půjde z Lázní Kynžvart, přes Kladskou, Prameny do Bečova nad Teplou

- Orientace na zaniklé obce jako možnou atraktivitu krajiny, s jejich postupným přizpůsobením pro potřeby lokálních středisek.
- Není vhodné krajinu zastavovat solitérními domky pro víkendovou turistiku, případně vytvářet satelitní výstavbu větších aglomerací, naopak je vhodné podporovat vznik ekofarem, respektive středisek s vyšší přidanou hodnotou.
- Je potřeba krajinu propagovat jednotným systémem, jednotnou grafikou, dle jednoho manuálu, podpořit vznik destinační agentury.
- Je potřeba myslet na budoucí energetickou koncepci obcí, které jsou v dnešní době závislé na teplovodu z elektrárny, prověřit zdroje pitné vody, alternativní zdroje elektrické energie apod.
- Je potřeba zviditelnit problematiku pramenů v rámci řešeného území. Formy jsou dvě komerční využití formou stáčení a prodeje, nebo formou turistických atrakcí v krajině naučné stezky, vznik uzlů v místech vývěru apod.
- Klást důraz na vhodnou urbanizaci území, posílit jednotnou prostupnou síť dostupných sídel, pro potřeby turismu a ostatních aktivit. Území řešit formou sítě menších sídel s propojující infrastrukturou, vzít současné a doplnit je. Nová sídla iniciovat spíše na okraji mimo řešené území.
- Otázka geoparku, jako myšlenky propojující jednotlivé horské oblasti navzájem
- Zpracovat koncepci běžeckého lyžování pro Slavkovský les, dle vzoru koncepce běžeckého lyžování pro Krušné hory.
- V regionu je problém s komunikací, informace se složitě dostávají k lidem (přeinformovanost doby), samospráva si nebuduje potřebnou autoritu. Problém s komunikací je oboustranný.

3 INTERAKCE, PŘÍKLADY A PODNĚTY PRO STABILIZACI A UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

3.1 Interakce dokumentu s vybranými navazujícími strategickými dokumentacemi

3.1.1 Plán péče CHKO – Slavkovský les

Plán péče CHKO – Slavkovský les

- Obsáhlý dokument (cca 300 stran) který:
- V úvodu vymezuje CHKO
- Stanovuje dlouhodobé cíle mezi, které patří především ochrana a obnova území, v části G. Je zmíněno: Umožnění rekreačního a turistického využití krajiny (které není v rozporu s ochranou a obnovou)
- Člení území do 4. Zón, kde nejpřísněji chráněná je zóna I.
- Vymezuje zájmy ve formě např. lesů, zemědělství, ekologické zemědělství, myslivost, rybářství apod.
- Charakterizuje území dle Krajinného rázu a popisuje jednotlivé sídelní struktury
- Stanovuje strategii ochrany přírody
- Diferencuje dopravu železniční, leteckou, cyklistickou, pěší v rámci CHKO
- Zabývá se průmyslem, těžbou, energetikou
- Závěrem upozorňuje na strukturu výchovy a informační služby, strážní služby a představuje fungování správy CHKO

Územní studie horských oblastí nejde do podrobnosti plánu péče CHKO. V některých částech, zejména zpřístupnění CHKO veřejnosti, jeho způsob a forma, se dokumentace vhodně doplňují. USHO volně navazuje a rozvíjí některé sídelní struktury, které jsou analyzovány v plánu péče, inspiruje se pojetím ochrany a obnovy krajiny, oba dokumenty jsou ve vzájemné synergii.

3.1.2 Strategický plán rozvoje města Mariánské Lázně pro období 2007 – 2015

- Vize: cíl 1 Konkurenceschopnost města
- rozvoj ekonomiky a lidských zdrojů
  - rozvoj lázeňství a cestovního ruchu
- cíl 2 Příznivé podmínky pro život
- zlepšení veřejné správy
  - rozvoj infrastruktury
  - zlepšení kvality života
- cíl 1 obsahuje mj. zaměření projektů na:
- rozvoj cyklistické dopravy
  - výstavbu a rekonstrukci tras pro pěší, lyžaře a jezdce na koních
- cíl 2 obsahuje mj. zaměření projektů na:
- modernizaci dopravní infrastruktury
  - rozvoj cyklistické dopravy

- rozvoj veřejné dopravy osob
- rozvoj cyklistické dopravy
- výstavbu a rekonstrukci tras pro pěší, lyžaře a jezdce na koních
- obnovu a rozvoj veřejných prostranství, ploch zeleně a rekreačních zón (vč. příměstských)

USHO souzní se Strategickým plánem města Mariánské Lázně a doporučuje jej dále naplňovat a aktualizovat.

3.1.3 Komentář k vybraným územním plánům

Krásno – Územní plán předpokládá v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu i významný nárůst ploch pro bydlení.

Mnichov – V rámci odloučenosti Mnichova od dopravní infrastruktury dochází ke stagnaci rozvoje obce v jejíž důsledku dochází k vysídlování obce migraci obyvatel. Nová Ves - V rámci odloučenosti Nové Vsi od dopravní infrastruktury dochází ke stagnaci rozvoje obce v jejíž důsledku dochází k vysídlování obce migraci obyvatel. Ovesné Kladruby - V rámci odloučenosti Ovesných Kladrub od dopravní infrastruktury dochází ke stagnaci rozvoje obce v jejíž důsledku dochází k vysídlování obce migraci obyvatel.

Prameny - V rámci odloučenosti obce Prameny od dopravní infrastruktury dochází ke stagnaci rozvoje obce v jejíž důsledku dochází k vysídlování obce migraci obyvatel.

Zádub-Závišín - Územní plán předpokládá v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu s vazbou na golfový areál v Mariánských Lázních významný nárůst ploch pro bydlení.

USHO doporučuje revidovat územní plány obcí dle navržených jednotlivých opatření navržených ve studii v další aktualizaci územních plánů obcí.

3.2 Infrastruktura

3.2.1 Priority rozvoje dopravní infrastruktury z hlediska dostupnosti území a posílení kooperačních vazeb

Český les

Ze získaných podkladů a průzkumů jsou zde vtipovány tyto **projekty s krátkodobou (nejvyšší) prioritou**:

- I/21 - homogenizace tahu silnice I. třídy
  - D11 – Přeložka silnice I/21 Drmoul – Velká Hleďsebe (K50 dle ŘSD)
- Slatina - Mähring - nový silniční přechod do 3,5t.

Slavkovský les

přeřazení následujících komunikací z II. do III. třídy:

- silnice II/212 v úseku Lázně Kynžvart – Lazy – II/606 – Nový Kostel
- silnice II/210 Mnichov – Prameny - R6
- silnice II/208 v úseku II/210 - Krásno

Ze získaných podkladů a průzkumů jsou zde vtipovány tyto investiční akce se střednědobou prioritou:

- D.28 - Přeložka silnice II/230 – jižní obchvat Mariánských Lázní s napojením na I/21

3.2.2 Systémy turistických a rekreačních tras (cyklo a pěší turistika, běžecké lyžování, nástupní a odpočinková místa, zajímavosti na trasách)

Český les

- Cyklodoprava – hlavním cílem by mělo být zvýšení bezpečnosti cyklistů oddělením páteřních cyklotras od silniční dopravy. Zlepšit informační systém na trasách včetně odpočívadel a technické podpory.
  - Realizovat páteřní síť cyklostezek např. Eurovelo 13, která vede z části v SRN, zčásti v Čechách v Českém lese a dále na Chebsku a Ašsku.
  - Větší provázanost na cyklotrasy v SRN
    - propojení pro cyklisty Slatina – Mähring (nově již v provozu)
    - bývalé Nové Mohelno – Altmugl
    - Mýtina – Neualbenreuth.
  - Tři Sekery – návrh na využití prostoru bývalé příhraniční roty Slatina – možné umístění zázemí a infocentra
  - Značená trasa na vrch Dyleň
- Běžecké lyžování
  - Možné běžecké okruhy v blízkosti vrchu Dyleň.
- Pěší turistika
  - Síť značených pěších tras dle Klubu českých turistů je někdy totožná s trasou cyklotras. S ohledem na bezpečnost provozu je potřeba v nebezpečných úsecích ochránit pěší a vymezit je mimo dopravní prostor cyklostezky. Zvláště při přípravě nových cyklostezek, což se týká zejména Eurovelo 13 je potřeba navrhnout oddělený provoz pro pěší a cyklisty, nebo zvolit dostatečnou šířku zpevnění pro smíšený provoz.
  - Jedním z nedostatků je malé množství vhodných vyznačených tras pro vozíčkáře. Pro lidi odkázané na vozík jsou tyto trasy zárukou, že projedou bez problému celou stezku a že je v půli výletu nepřekvapí nečekaná nástraha.
- Možné výchozí body výletů
  - Tři Sekery, Stará Voda, Vysoká
- Zajímavosti na trasách
  - Ohrožené a nevyužívané památkově hodnotné objekty kostel nebo kaple v obcích: Vysoká, Nové Mohelno
  - Zaniklé obce – Slatina

Slavkovský les

- Cyklodoprava – V oblasti Českého lesa a ve Slavkovském lese v okolí Lázní Kynžvart a Mariánských Lázní je síť cyklotras relativně hustá. Ve střední a severní části Slavkovského lesa je to naopak.
Projekt „Cyklostezky po zaniklých obcích Slavkovského lesa“ – řeší cyklostezky, cyklotrasy na Březovsku. Propojuje cyklostezku Ohře se Slavkovským lesem.
  - Ve Slavkovském lese je potřeba navrhnout a provozovat „cyklistickou magistrálu“ která by propojila sever – jih (Březová – Kostelní Bříza – Lazy – Kladská – Mariánské Lázně) a východ – Západ (Lázně Kynžvart – Kladská – Prameny – Bečov nad Teplou).
  - Z důvodu existence CHKO Slavkovský les vede většina cyklotras po silnicích III. tříd. Při navrhování nových tras je zde snaha opustit stopu silnic a převést trasu do terénu, což je ale náročné z hlediska výstavby a údržby. Vzhledem k nízkým intenzitám automobilové dopravy je a bude běžnější společný provoz cyklistů a motorových vozidel po silnicích III. tříd, ke kterému je potřeba navrhnout odpovídající dopravní režim pro zvýšení bezpečnosti cyklistů.

- Běžecské lyžování
  - Běžecské lyžování je vázáno zejména na okolí Mariánských Lázní.
  - Nyní jsou k dispozici též běžecské trasy Březová, Lobzy, Rovná, Kostelní Bříza
  - ÚSHO navrhuje provozování běžecské magistrály sever-jih, východ-západ. Vedení magistrál pro běžecské lyžování by mělo být obdobné jako pro cykloturistiku.
- Pěší turistika
  - V severní části Slavkovského lesa je síť značených turistických tras řídká. V součinnosti s probíhajícími aktivitami okolo zaniklých obcí na Březovsku navrhuje případné doplnění a vyznačení pěších tras v úsecích:
    - Kostelní Bříza – Kamenice – Lobzy – Paseka – Milíře – Třídómí - Čistá – důl Jeroným – Vranov – Rovná – Kostelní Bříza;
    - Kostelní Bříza – Týmov – Studánka – Smrkovec – Dolní Žitná - Horní Žitná – Horní Lazy – Dolní Lazy – Ostrov – Krásná Lípa – Kostelní Bříza.
  - Síť značených pěších tras dle Klubu českých turistů je někdy totožná s trasou cyklotras a bývá často vedena v koridorech silnic III. tříd. Je to zapříčiněno špatnou průchodností územím z důvodu chráněných oblastí. S ohledem na bezpečnost provozu je potřeba v nebezpečných úsecích ochránit pěší a vymezit je mimo dopravní prostor komunikace nebo cyklostezky výstavbou nového chodníku nebo případně lávky přes vodoteč.
  - Jedním z nedostatků je malé množství vhodných vyznačených tras pro vozíčkáře. Pro lidi odkázané na vozík jsou tyto trasy zárukou, že projedou bez problému celou stezku a že je v půli výletu nepřekvapí nečekaná nástraha.
- Možné výchozí body výletů - Mariánské Lázně, Lázně Kynžvart, Kladská, Bečov nad Teplou, Krásno, Horní Slavkov, Březová, Kostelní Bříza
- Zajímavosti na trasách:
  - Zpřístupněné památky jsou - Zámek Kynžvart, Mariánské Lázně, Prameny, Dlouhá stoka, Mnichov, Bečov nad Teplou, Krásno, Loket, Hrušová
  - Ohrožené a nevyužívané památkově hodnotné objekty:
    - Kostel či kaple v obcích: Prameny, Nová Ves, Mnichov, Krásno, Horní Slavkov, Kostelní Bříza
    - Zřícenina hradu v Lázních Kynžvart
    - Ruina zámku v Kostelní Bříze

ÚSHO doporučuje výše uvedené aktivity zohlednit při rozvoji cestovního ruchu v rámci horských oblastí.

3.3 Krajina

3.3.1 Specifické aspekty ochrany přírody a krajiny v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu

Český les je malebnou harmonickou krajinou. Z pohledu ochrany přírody je nejzajímavější lokalitou přírodní rezervace Mechové údolí. Vzhledem k výskytu několika kriticky ohrožených druhů na této lokalitě, je vhodnější držet toto území před laickou veřejností v ústraní.

Naopak větší zviditelnění formou propagace by si zasloužil významný krajinný prvek registrovaný – Dyleňský kras. Dyleňský kras se skládá z osmi samostatných celků. Přístup by měl být umožněn jen k těm nejzajímavějším.

Velkým problémem v Českém lese (obce Tři Sekery, Stará Voda) je odvoz vytěženého dřeva po nelesních pozemcích. Těžká doprava ohrožuje i bezpečnost stálých obyvatel a rekreatantů, kteří se pohybují v enklávách mezi lesy a nadmístními komunikacemi. Místní cesty a silnice nejsou vždy dimenzovány na takovou zátěž a může docházet k jejich vážnému poškození. Přibližování, uskladnění a odvoz dřeva dle lesního zákona musí být prováděny tak, aby nedocházelo k nepřiměřenému poškozování lesa a ostatních pozemků. Jednou z možností řešení jsou kompromisní dohody mezi správci lesa a obcemi, s odkazem na § 34 lesního zákona.

Slavkovský les je velkoplošným chráněným územím, téměř s dvěma desítkami rezervací a přírodních památek. Pro CHKO jsou typické především tyto tři přírodní aspekty:

1. léčivé zdroje minerálních vod
2. nanismus – malý vzrůst vegetace způsobený bazickým substrátem
3. podmáčené a rašelinné smrčiny

Tyto aspekty byly předpokladem pro vznik četných přírodovědných lokalit, které jsou vyhlášeny jako ZCHÚ. Ve Slavkovském lese, pro svoji jedinečnost, musí vždy být preferovány přírodní hodnoty nad antropogenními zájmy.

Zvláště chráněná území jsou významnými přírodovědnými, ale i turistickými cíli nadmístního významu, ale jejich nadměrná návštěvnost není z pohledu ochrany přírody zcela žádoucí. Při prohlídce Slavkovského lesa je vhodné se pohybovat po zpevněných komunikacích, lesních a polních cestách. Návštěva zvláště chráněných území mimo cestní síť je zakázána.

Specifické aspekty ochrany přírody jsou již od sedmdesátých let minulého století ošetřovány správou CHKO Slavkovský les. Možnost zpřístupnění ZCHÚ je korigována i financována správou CHKO.

Doporučení :

- formou propagace více zviditelnit VKP Dyleňský kras;
- lesní doprava mimo lesní pozemky v Českém lese je konfliktním problémem, který je řešitelný kompromisními dohodami;
- rekreační a sportovní aktivity v Slavkovském lese je nutné projednat se Správou CHKO.

3.3.2 Územní důsledky případné územní ochrany nebo realizace vodních nádrží LAPV

Návrhy lokalit pro akumulaci povrchových vod (LAPV) vycházejí z Generelu (2010), který má být promítnut do Plánu hlavních povodí České Republiky.

Kategorie A zahrnuje nádrže, jejichž vodohospodářský význam spočívá v doplnění zdrojů pitné vody. Předpokládá se využití v dlouhodobém horizontu (50 – 100 let).

Kategorie B zahrnuje nádrže, které by měly sloužit k:

- nadlepšování průtoků
- k protipovodňové ochraně

Záměry mají být přezkoumávány v šestiletých cyklech ve vazbě na zpřesňování prognóz klimatických změn.

V řešeném území horské oblasti Slavkovský les se nacházejí následující dosud aktuální LAPV:

LAPV **Dvorečky** na toku Velká Libava (kat. A – vodárenská)

- plocha 152 ha, z toho les 122 ha a 29 ha ZPF;
- obec Březová (dále Kynšperk n. O., Rovná)
- leží na severozápadním obvodu CHKO Slavkovský les, zasahuje do regionálního biokoridoru
- zasahuje do silnic:
  - o II/212 Kynšperk n. O. – Lázně Kynžvart
  - o III/21021 Kostelní Bříza – Rovná
- tyto konflikty je možné řešit snížením hladiny nebo přeložkami nad úroveň zaplavení; rozsah přeložek silnic není velký, zřejmě by bylo možné je vést na zdech nebo násypech po obvodu nádrže;
- rekreační využití vodárenské nádrže je problematické.

LAPV **Poutnov** na toku Teplá (kat. A – vodárenská)

- plocha 123 ha, z toho les 38 ha a ZPF 80 ha;
- obec Teplá
- zasahuje CHKO Slavkovský les, EVL Teplá, regionálního biocentra, nadregionálního a regionálního biokoridoru
- zasahuje do 16 stavebních objektů
- přerušuje silnici II/210 Teplá - Mnichov
- zaplavuje železniční trať Mariánské Lázně – Teplá - Karlovy Vary
- je schopna ovlivňovat minimální a povodňové průtoky

Přeložka železniční tratě, dnes vedené v údolní poloze, je zejména v severní části nádrže nereálná.

Přeložka silnice II/210 včetně napojení sídel Poutnov a Babice je poměrně náročná.

Možným řešením je vypuštění severní části záměru, tím by se však výrazně snížil retenční objem nádrže.

Zpracovatelům USHO nepřísluší navrhovat rozsah LAPV, což je v dikci Ministerstva zemědělství, které jej má pořídit v dohodě s Ministerstvem životního prostředí pro místní rozvoj.

3.3.3 Problematika ochrany zdrojů minerálních vod ve vztahu k osídlení a rekreačnímu využívání krajiny

Horská oblast Slavkovský les je součástí chráněné oblasti přirozené akumulace vod – CHOPAV Chebská pánev a Slavkovský les a téměř celá tato oblast spadá do III. stupně ochranného pásma přírodních léčivých zdrojů.

Ochranná pásma II. stupně přírodních léčivých zdrojů jsou ve Slavkovském lese tato:

- a) v prostoru mezi Zámkem Kynžvart a Kladskou
- b) v severní a centrální části města Mariánské Lázně
- c) východně od komunikace spojující M. Lázně a obec Prameny
- d) při obcích Sítiny, Mnichov, Bohuslav a Popovice
- e) západně od Krásna

V ochranném pásmu **II. stupně** je zakázáno provádět činnosti, které mohou negativně ovlivnit chemické, fyzikální a mikrobiologické vlastnosti zdroje a jeho zdravotní nezávadnost, jakož i zásoby a vydatnost zdroje. Tato omezení se vztahují na Lázně Kynžvart, Kynžvartské Sedlo, Město Kynžvart a Mariánské Lázně.

V ochranném pásmu přírodních léčivých zdrojů **I. stupně** je zakázáno provádět činnosti, které mohou negativně ovlivnit chemické, fyzikální a mikrobiologické vlastnosti zdroje a jeho zdravotní nezávadnost, jakož i zásoby a vydatnost zdroje. Tato omezení se vztahují na:

- a) severovýchodní část Města Kynžvart a přiléhající lesní komplex na vrchu Holina;
- b) v Mariánských Lázních je I. stupeň ochranného pásma vymezen kruhem o poloměru 50 m od jednotlivých přírodních zdrojů léčivých vod. Zde se mohou provádět jen činnosti spojené s ochranou a využitím zdroje;
- c) lokalitu V Borkách, západně od Krásna;
- d) poměrně rozsáhlé ochranné pásmo kolem celé obce Prameny.

Minerální zdroje v I. a II. pásmu ochrany by mohla negativně ovlivňovat předpokládaná výstavba rekreačních zařízení v Mariánských Lázních, Lázních Kynžvart, Městě Kynžvart, Kladské a v Kynžvartském sedle.

Rekreace (především turistika, cyklistika) ve volné krajině by neměla mít zásadní negativní dopad na zdroje minerálních vod. Nepředpokládá se, že by tyto činnosti mohly poškodit zdroje přírodních léčivých vod.

Doporučení:

při výstavbě nebo rekonstrukci ubytovacích objektů pro rekreaci v ochranném pásmu přírodních léčivých zdrojů je nutno mimo jiné respektovat zákon 164/2001 Sb. o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech.